

Univerzita Palackého v Olomouci
Pedagogická fakulta

Plavecký výcvik na prvním stupni málotřídních základních škol

Diplomová práce
(magisterská)

Autor : Marie Kučerová, Učitelství pro první stupeň základních škol
Vedoucí práce : Mgr. Taťána Navrátková

Olomouc 2010

Bibliografická identifikace

Jméno a příjmení autora:	Marie Kučerová
Název diplomové práce:	Plavecký výcvik na prvním stupni málotřídních základních škol
Pracoviště:	Katedra sportů
Vedoucí diplomové práce:	Mgr. Taťána Navrátková
Rok obhajoby postupové práce:	2010

Abstrakt:

První část práce se zabývá systémem a organizací plavecké výuky žáků na prvním stupni základních škol v rámci povinné tělesné výchovy.

Hlavní část práce je zaměřena na vyhodnocení informací a poznatků získaných prostřednictvím dotazníků od dětí a jejich rodičů, ze tří málotřídních škol, týkající se výuky plavání.

Dále se zaměříme na porovnání plavecké úrovně dětí těchto škol před zahájením a po ukončení plaveckého výcviku. Součástí práce je náplň plaveckých aktivit v rámci Školního vzdělávacího programu.

Klíčová slova:

Plavání, plavecká škola, plavecký výcvik, rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, školní vzdělávací program, výukový program.

Souhlasím s půjčováním diplomové práce v rámci knihovních služeb.

Bibliographic identification

Author:	Marie Kučerová
Thesis topic:	Swimming training at the 1st grade of the primary schools
Place:	Department of sports
Thesis leader:	Mgr. Taťána Navrátková
Year of the thesis review:	2010

Abstract:

The first part of the thesis deals with the system and the organization of the swimming education in the primary schools – first grade.

The main part of the thesis deals with the evaluations of the information generated through the questionnaire by pupils and parents in three selected schools.

Finally, we compare the level of swimming ability of pupils before and after the training. The content of the swimming activities within the framework of the Education programme is a part of the thesis, as well.

Key words:

Swimming, swimming school, swimming training, framework education programme for a primary education, education programme.

I agree with lending the thesis within the library services.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně pod vedením
Mgr. Taťány Navrátkové, uvedla všechny použité literární zdroje a dodržela
zásady vědecké etiky.

V Olomouci dne 15. dubna 2010

.....

Ráda bych vyslovila poděkování všem, kteří mně významnou měrou pomohli při zpracování diplomové práce.

Děkuji Mgr. Taťaně Navrátkové za pomoc a cenné rady, které mně poskytla při zpracování diplomové práce. Mé poděkování dále patří prezidentovi Asociace plaveckých škol ČR Mgr. Janu Pušovi, pedagogickým pracovníkům základních škol v Radňovicích, Slavkovicích a Plavecké školy ve Žďáru nad Sázavou.

OBSAH:

1	ÚVOD	7
2	PŘEHLED POZNATKŮ	8
2.1	Historie vývoje plavání ve světě	8
2.2	Vývoj základního plaveckého výcviku v českých zemích	10
2.3	Vývoj plavecké výuky na ZŠ	11
2.3.1	<i>Vznik a vývoj plaveckých škol</i>	12
2.3.2	<i>Rada plaveckých škol</i>	13
2.4	Asociace plaveckých škol.....	13
2.5	Druhy plaveckých škol.....	14
2.5.1	<i>Rozsah výuky plaveckých škol</i>	14
2.5.2	<i>Legislativa plaveckých škol</i>	15
2.5.3	<i>Základní dokumenty plaveckých škol</i>	19
2.5.4	<i>Personální zajištění výuky</i>	19
2.5.5	<i>Pedagogická dokumentace</i>	21
2.5.6	<i>Bezpečnost a ochrana zdraví při výuce plavání</i>	21
2.6	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání.....	22
2.7	Školní vzdělávací program	25
3	CÍLE A DÍLČÍ ÚKOLY	28
3.1	Hlavní cíl.....	28
3.2	Dílčí cíle a úkoly	28
4	METODIKA	29
4.1	Organizace práce	29
5	VÝSLEDKY	31
5.1	Anketa názorů na organizovaný plavecký výcvik pro žáky	31
5.2	Anketa názorů na organizovaný plavecký výcvik pro rodiče žáků	40
5.3	Úspěšnost žáků při výuce plavání	48
5.3.1	<i>Zhodnocení plavecké úrovně žáků</i>	48
6	DISKUZE	50
6.1	Charakteristika základní plavecké výuky podle RVP ZV	50
6.2	Etapy plavecké výuky	51
6.3	Základní výukový program	51
6.3.1	<i>Přípravný plavecký výcvik</i>	51
6.3.2	<i>Základní a zdokonalovací plavecký výcvik</i>	52
6.3.3	<i>Základní výukový program pro 1. a 2. ročník ZŠ</i>	52
6.3.4	<i>Základní výukový program pro 3. ročník ZŠ</i>	54
6.3.5	<i>Základní výukový program pro 4. a 5. ročník ZŠ</i>	55
6.3.6	<i>Základní výukový program pro žáky s lehkým mentálním Postižením</i>	56
6.4	Návrh plaveckých aktivit v rámci ŠVP	57
7	ZÁVĚRY	59
8	SOUHRN	62

9	SUMMARY	64
10	REFERENČNÍ SEZNAM	66
11	PŘÍLOHY	68

1 ÚVOD

„Je třeba upevňovat sílu těla, abychom udrželi sílu ducha.“

Victor Hugo

Po mnoho let měly děti výuku plavání zařazenou v učebních osnovách. Tato největší vymoženost našeho školství, vymoženost, ve které jsme byli vzorem Evropě, je minulostí. Myšlenku zakladatelů plaveckých škol, přivést všechny děti k plavání, v co největší možné míře odstranit plaveckou negramotnost mladších ročníků a tím zachránit nespočetné množství životů, se dařilo naplňovat v dokonale propracovaném systému.

V současné době je na zvážení každé školy, zda do svého Školního vzdělávacího programu zařadí plavecký výcvik. Pokud toto škola učiní, stává se pro žáky plavecký výcvik povinný.

Na první pohled se zdá, že i nadále jsou vytvořeny podmínky pro všechny školy stejné. Velký rozdíl je v tom, že venkovské děti z malých vesniček nemají takové možnosti k plavání, jako děti ve městech. Naše děti se zpravidla koupou v rybnících v létě o prázdninách, je málo těch, se kterými rodiče jezdí do plaveckých bazénů nebo k moři.

Plavecký výcvik má pro ně daleko větší význam, mají nevšední zážitky, pro ně je to jednak výlet a mnohdy první seznámení s plaváním vůbec. U mnohých se také projeví strach a obavy, zda-li požadavky zvládnou.

Do plavecké školy jezdíme do Žďáru nad Sázavou, plaveckého výcviku se účastní všichni žáci od prvního do pátého ročníku. Výuku zařazujeme během zimních měsíců, neboť naše škola, tak jako i některé další málotřídní školy, nemá tělocvičnu. Je to tedy zároveň i vítaný způsob, jak vyřešit problém chybějících prostorů pro tělesnou výchovu.

Záleží tedy na rozhodnutí vedení školy, je-li výuce plavání nakloněno a tuto bude i nadále realizovat. V opačném případě se nám myšlenky a úsilí zakladatelů plaveckých škol začnou plíživými krůčky vzdalovat.

2 PŘEHLED POZNATKŮ

2.1 Historie vývoje plavání ve světě

Z období prvobytně pospolné společnosti nemáme žádné doklady o vztahu člověka k plavání, ale jisté je, že tuto dovednost potřeboval jako nutnost k přežití v boji s přírodou a nepřáteli. Plavání se vyvinulo jako existenční podmínka života. Technika plavání se podobala pohybům, které člověk odpozoroval od zvířat, napodoboval koně, psa, žábu. Dosud tak plavou domorodci v nitru Afriky a Jižní Ameriky.

Jak plavání vzniklo ve starověku a kde se přesně neví. Velkého rozmachu dosáhla tělesná výchova v období otrokářské společnosti (Hoch & Černušák, 1975). Lidé uměli výborně plavat v Mezopotámii i ve starověké Číně a právě tam se nejspíše začalo plavat pro zábavu.

V Číně vznikaly první plavecké školy, tyto byly součástí škol normálních a plavání bylo zařazeno do výuky. Čínský lékař Fu-su, se zabýval vlivem klimatu na lidský organismus a nutností otužování (Blatný, 1996).

Ze starého Egypta máme několik důkazů, které ukazují na velkou oblíbenost plavání. Jsou to četné sošky a malby na vázách, které zobrazují plavajícího člověka. Najdeme tam i zobrazené plavající ženy, což svědčí o tom, že v tehdejší době bylo plavání přístupné i ženám (Hoch et al., 1983).

Stejně tomu bylo v dobách antiky, kdy Sparta a Řím měly (pouze pro vybranou část svých příslušníků) značně dokonalou školní soustavu, kde v přípravě nastupujících pokolení hrála velkou roli dokonalá znalost plavání (Talpa, 1995). Tělesná výchova dosáhla největšího rozmachu ve starém Řecku. Plavání bylo jedním z nejdůležitějších vyučovacích předmětů v gymnáziích. Patřilo k základním znalostem člověka, kdo neuměl číst a plavat byl považován za nevzdělance. Řekové brali plavání především jako součást vojenského výcviku. Speciálně vycvičení plavci při námořních bitvách měli za úkol přiblížit se pod vodou k nepřátelským lodím, způsobit tam paniku ještě před zahájením bojů. Řecký způsob výchovy vojáka se později přenesl i do Říma. Na Martově poli na březích Tibery se učili vojáci plavat a potápět v šatech i zbroji. V poslední etapě římské epochy místo zdravé soutěživosti nastoupila éra zápasů gladiátorů, které obvykle končily smrtí jednoho ze zápasníků. Obdobou gladiátorských zápasů ve vodě byly tzv. naumachie, při kterých se snažil jeden zápasník utopit druhého. Nutno podotknout, že z římské epochy se zachovaly

také přepychové lázně a bazény, např. Caracallový, které měly bazén o rozměrech 55 x 20 m s ohřívanou vodou (Hoch et al., 1983).

Feudální společnost dovršila úpadek tělesné výchovy. Zásahu na tom měla křesťanská ideologie. Podle sv. Hieronyma (r. 450 n. l.) „čistá pokožka ukazovala na špinavou duši“. Lidské tělo se stalo nástrojem „d'ábovým“. Výjimku tvořili pouze rytíři u nichž patřilo cvičení v přírodě k součásti výchovy, řídili se „sedmi rytířskými ctnostmi“ k nimž patřila jízda na koni, plavání, lukostřelba, zápas, šerm, lov, hra v šachy a veršování.

Teprve humanismus přinesl určité uvolnění od církevní upjatosti. Roku 1538 vydal švýcarský Mikuláš Wynmann z Ingolstadtu první učebnici plavání. Velké osobnosti z řad filosofů, lékařů a básníků z celého světa propagovali plavání ve svých dílech. Také J. A. Komenský ve svém spise Orbis pictus zobrazil pod heslem „plavání“ různé způsoby překonávání vodních toků člověkem (Hoch et al., 1983). Proti plavání nebyl, avšak příliš jej nedoporučoval, tuto činnost považoval za nebezpečnou životu (Puš, 1996).

Renesance je období, ve kterém se opětovně zvyšuje zájem o poznávání přírody. Italský humanistický pedagog Vittorino Ramboldini de Feltre založil v Mantově Akademii, kterou nazývá „škola radosti“, žáci pěstují cvičení v přírodě včetně plavání. Tělesná cvičení zařazují do svých škol i jezuité. Renesanční myslitel Tomaso Campanella považuje tělesná cvičení za základ výchovy, rovněž anglický filozof John Locke, J.J.Rousseau, Pestalozzi, jehož názory přispěly rovněž k výchově španělských vojáků v Madridu. Plavání se všem jevilo jako existenční podmínka života.

Zásadní obrat nastal až v kapitalistické společnosti, doba vyžadovala stále hlubší vzdělání. Byly zakládány pedagogické ústavy, kde byla mládež vychovávána podle nejnovějších metod. Vyučovalo se tělesné výchově v nejrozmanitějších formách. Mezi důležité předměty patřilo i plavání. (Ve větších evropských městech byly pořádány i kurzy plavání). Kolébkou sportovního plavání se stala Anglie. Počátky sportovního plavání byly spjaty s vytrvalostními výkony. Popud k těmto výkonům dal anglický básník lord Byron, který přeplaval r. 1810 Dardanelskou úžinu. R. 1875 přeplaval anglický kapitán Webb kanál La Manche, měl mnoho následovníků, mezi ně patřil v r. 1971 i náš František Venclovský. V Londýně byly zakládány první spolky plavání – plavecké kluby, tím byl dán základ k soutěžení mezi kluby, studentskými

kolejemi i jednotlivci. Rozvinulo se i vodní pólo, r. 1876 byla vydána jednotná pravidla této hry. Do obliby se dostalo také potápění.

Roku 1908 byla založena Mezinárodní plavecká federace FINA (Fédération Internationale de Natation Amateur) a v roce 1927 evropská plavecká liga LEN (Ligue Européenne de Natation) (Hoch et al., 1983).

2.2 Vývoj základního plaveckého výcviku v českých zemích

Naše země prošly poněkud odlišným vývojem, než jaký známe u Řeků a Římanů. O plavání z dávných dob nemáme žádné doložené zprávy i když František Palacký v Dějinách národa českého při charakteristice Slovanů uvádí: „Slované byli podle starých zpráv středně vysocí ..., ve vodě, zvláště co plavači a potápěči, se dobře znali.“ Historické prameny uvádí, že se české vojsko nejednou vyznamenalo v bojích právě tím, že přeplavalo řeku a zvítězilo nad překvapeným nepřítelem.

O plavání, zvláště o jeho organizovaném výcviku, se dá hovořit až v polovině 19. století. Nejdříve po linii školské, později klubové. Do popředí výchovně vzdělávacích snah vstupuje požadavek, aby dosud málo praktický obsah vyučování byl nahrazen bohatší a živější náplní, aby školy pečovaly nejen o duševní, ale také o tělesný vývoj mládeže (Hoch & Černušák, 1975).

Součástí výuky měla být proto na základních školách (ZŠ) i tělesná výchova a plavání, tyto tendence se v zápětí objevily i na gymnáziu. V osnovách mezi vyučovacími předměty se objevuje i plavání. Koncem 19. století je tělesná výchova zařazena povinně nejdříve do škol nižšího stupně a později na gymnázia. Ministerstvo školství přálo rozvoji tělesné výchovy a za vhodné označilo rozvíjení plavání.

Počátkem 20. století se na školách začalo plavání vyučovat v širším měřítku. V roce 1922 v nových osnovách bylo plavání opět zatlačeno do pozadí. K dalšímu rozvoji došlo až před válkou, především na středních školách. Na vysokých školách bylo plavání zavedeno až po válce v roce 1948-49. Prvním pedagogem, který se věnoval výuce plavání a jehož ideálem bylo naučit všechny děti plavat, byl pražský učitel František Grafnetter (1890-1949), který organizoval kurzy plavání pro děti pražských škol a pro učitele pořádal kurzy plaveckých instruktorů. V Brně podobnou úlohu sehrál prof. František Majda (1886-1960). Významnou roli měla i organizace YMCA (Křesťanské sdružení

mladých lidí), která zavedla plavecký výcvik dětí a mládeže na letních prázdninových táborech. Odtud se dostal plavecký výcvik i do praxe Sokola (Puš, 1996).

Plavání v celoročně prováděné podobě, bylo vždy přímo ovlivněno počtem krytých bazénů a možností jejich využívání. Zatím co v první republice byl jejich počet neuvěřitelně malý (v roce 1938 jich bylo 6), rozvoj společnosti po 2. světové válce spojený s výstavbou občanské vybavenosti, včetně krytých plaveckých zařízení, sehrává v celé záležitosti rozhodující úlohu (1946 bylo 7 bazénů, 1955 – 9, 1965 – 18, 1975 – 42, 1985 – 97, 1995 – 133) (Talpa, 1995, Puš, 1996). Podle J. Puše byl roce 2005 jejich počet zvýšen na cca 400.

2.3 Vývoj plavecké výuky na ZŠ

Rozpracováním teoretické i praktické problematiky základní plavecké výuky se zabývali pedagogové prof. Otakar Záboj z Brna a zvláště Doc. Miloslav Hoch, CSc., který se věnoval této problematice jak v oblasti jejího masového vývoje, tak po stránce teoretické. Dříve se organizovaná plavecká výuka týkala několika desítek tisíc dětí. Výuku v některých regionech organizovalo školství, jinde plavecké kluby. Např. výuku plavání na všech gottwaldovských školách zavedl v roce 1958 učitel tělesné výchovy Jaroslav Černý. Výuka byla organizována ve spolupráci školství – oddíl plavání. Tento stav trval až do konce 50tých let.

Zásadní obrat přinesla 60tá léta. Pražský plavecký oddíl Spartak Praha Stalingrad (dnešní Bohemians Praha) zavedl ve spolupráci se školskými orgány určitý výukový systém. Plavecký pracovník Josef Liška z Českých Budějovic tento systém zdokonalil promyšlenou organizací, bylo v něm zapojeno 16 000 dětí (Talpa, 1995, Puš, 1996).

Postupně vznikala Střediska základního zdokonalovacího a branného plavání (SZZBP). O úpravu tohoto systému a rozšíření do celé České republiky se postaral tehdejší Český plavecký svaz, který prosadil výuku základního plavání jako jeden z nosných programů tělovýchovy. Podle J. Puše se největší měrou o to zasloužili Zdeněk Jelínek z Prahy a Dr. Jaroslav Talpa z Olomouce.

Cílem tohoto programu bylo zajistit plaveckou gramotnost pro všechny děti. Plavecký svaz zajistil propojení se školskými orgány prostřednictvím Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Pro všechny děti na území ČR

byly vytvořeny podmínky pro absolvování základního plaveckého výcviku. Zavedený systém výuky plavání se nesetkával vždy s důvěrou. Ministerstvo školství dlouho zaujímal rezervovaný postoj. Tuto etapu pomohla výrazně finančně překonat Česká státní pojišťovna (1976), jejíž napojení zajistil plavecký svaz (Puš, 1996).

Důležitou a rozhodující pro další rozvoj výuky plavání na ZŠ se stala směrnice Ministerstva školství č. 15 z 20.9.1980 „Cíl plaveckého výcviku, organizace základního plaveckého výcviku, odborné zabezpečení, bezpečnost a ochrana zdraví žáků při plaveckém výcviku a finanční zabezpečení“. Touto směrnicí byl uzákoněn plavecký výcvik pro žáky ZŠ jako povinný (Bank, 1991). Vzhledem k tomu, že byla zveřejněna až na počátku roku 1981, ovlivnila výuku plavání až ve školním roce 1981/82.

Dochází ke změně názvu na Střediska plavecké výuky (SPV), které zřizovaly buď tělovýchovné jednoty (TJ) nebo už i odbory školství tehdejších okresních národních výborů. Tato směrnice zajišťovala, že se plavecká výuka stala součástí vyučování (byla zakotvena v osnovách) a byla organizována v rozsahu dvaceti vyučovacích hodin, nejpozději ve 4. ročníku ZŠ (Puš, 1996, str. 7). Organizačně, včetně každoročního vyhodnocení, zajišťoval výuku ve spolupráci s Ministerstvem školství Český svaz plaveckých sportů (ČSPS). Do výuky plavání bylo zapojeno stále více dětí (537, 842 v roce 1983). V roce 1984 přestala výuku plavání podporovat Česká státní pojišťovna.

Výrazné změny nastávají v roce 1990. V tomto období dochází také k přejmenování SPV na Plavecké školy (Puš, 1996).

2.3.1 Vznik a vývoj plaveckých škol

Pro vznik a vývoj plaveckých škol se stal důležitý rok 1990. Dne 5.1.1990 byl svolán mimořádný aktiv vedoucích a zástupců jednotlivých SPV.

Na tomto aktivu byly vytýčeny hlavní úkoly:

- Nově vytvořit organizační strukturu plavecké výuky.
- Docílit právní i ekonomickou samostatnost.
- Neprodleně zahájit jednání se zástupci ministerstva školství.

Zároveň dochází k odtržení sekce plavecké výuky od ČSPS.

Dne 13.5.1990 zástupci SPV předložili své požadavky Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) (Puš, 1996).

Zde byly přijaty a odsouhlaseny následující změny:

- SPV se přejmenovala na Plavecké školy.
- Na základě pokynu náměstka ministra školství Dr. Bělohlávka, č.j. 16.519/90-500 z 10.5.1990 k rozšíření učebních plánů ZŠ o třetí hodinu tělesné výchovy, bylo plaveckým školám doporučeno organizovat plaveckou výuku ve dvou po sobě následujících ročnících v rozsahu 20 hodin v každém ročníku.
- Byla zvolena Rada plaveckých škol (RPŠ), jako poradní orgán MŠMT (Puš, 1996, str. 8).

2.3.2 Rada plaveckých škol

Postavení RPŠ bylo vymezeno 26.11.1990, kdy byl MŠMT schválen Statut RPŠ. Její členové obdrželi jmenovací dekrety. Rada bez právní subjektivity, se stala poradním orgánem náměstka MŠMT. Po dobu svého působení ovlivňovala změny týkající se plavecké výuky v ČR.

Snahy o vytvoření orgánu s právní subjektivitou, který by sdružoval plavecké školy všech typů, vedly k ukončení činnosti RPŠ. Veškerá činnost a všechna jednání přešla postupně na Asociaci plaveckých škol (APŠ) (Puš, 1996).

2.4 Asociace plaveckých škol

Valná hromada ředitelů plaveckých škol (12.-14.10.1992) ustavila APŠ, která registrací na Ministerstvu vnitra ČR dne 2.11.1992 získala právní subjektivitu. Vzniklo dobrovolné občanské sdružení, jehož členy jsou plavecké školy i další subjekty, zabývající se plaveckou výukou ve všech jejích rozličných formách.

Založením APŠ vznikl orgán, který zastupuje zájmy všech sdružených subjektů navenek. Zastupuje je při jednání se státními institucemi a to v oblasti legislativy, financování a podobně. APŠ předává svým členům i ostatním zájemcům informace o dění v oblasti plavecké výuky a zároveň v oblasti poradenské (Puš, 1996)..

Činnost APŠ je řízena tříčlenným prezidiem, voleným jednou za čtyři roky na valné hromadě. V čele prezidia stojí prezident. Veškerá práce prezidenta, tajemnice i ostatních členů prezidia je dobrovolná a bezplatná. APŠ nemá

žádného placeného zaměstnance. Jediným zdrojem jejích příjmů jsou členské příspěvky, které používá v první řadě k pořádání každoročního školícího semináře pro své členy (<http://www.asocplavskol.eu>).

Stanovy APŠ (viz. příloha č. 1).

2.5 Druhy plaveckých škol

- Plavecká škola zřízená na základě zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů a vyhlášky č. 108/2005 Sb., o školských výchovných a školských ubytovacích zařízeních a o školských účelových zařízeních.
- Plavecká škola zřízená fyzickou (soukromá) nebo právnickou osobou na základě živnostenského zákona č. 455/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

2.5.1 Rozsah výuky plaveckých škol

Výuka v jednotlivých plaveckých školách může být svým rozsahem rozmanitá. Plavecké školy předkládají nabídku kurzů a snaží se bezprostředně reagovat na potřeby a zájem veřejnosti.

Příklady aktivit plaveckých škol:

- Plavání kojenců a batolat.
- Plavání rodičů s dětmi.
- Plavecká výuka dětí mateřských škol.
- Plavecká výuka žáků 1. stupně ZŠ.
- Plavecká výuka žáků 2. stupně ZŠ.
- Plavecká výuka žáků učňovského školství a středních škol.
- Výuka dospělých neplavců.
- Výuka těhotných žen.
- Kondiční plavání.
- Zdravotní plavání.
- Výuka dětí mentálně postižených.
- Různé formy aquagymnastiky.

Počty lekcí

Počty lekcí se realizují podle podmínek plaveckých škol (záležitosti organizační, technické a finanční). V oblasti první etapy jsou kurzy v rozsahu 10 – 16 – 20 hodin nebo probíhají kurzy celoroční. U povinné plavecké výuky /II. etapa/, organizované v rámci povinné tělesné výchovy na prvním stupni ZŠ je počet hodin (vyučovací jednotka 45 min.) stanoven na 20 v každém ze dvou po sobě následujících ročníků to je 40 hodin plavecké výuky. Zde je však nutné brát v úvahu státní svátky, vedlejší prázdniny apod., ale to je na každé plavecké škole individuální.

Ve třetí etapě, kde není ani v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání (RVP ZV) stanoven počet hodin, záleží na rozhodnutí ředitelů ZŠ a plavecké školy o rozsahu požadované výuky. Aby výuka měla požadovanou efektivitu, měli by žáci i v této etapě absolvovat alespoň 20 výukových hodin.

Organizační forma a frekvence výuky

Důležitým činitelem úspěšnosti je časové rozvržení výcviku. Základní organizační formou výuky je výuková jednotka (lekce) v délce 45 minut.

Existují školy, ve kterých výuka plavání probíhá po deseti hodinách v jednom školním roce během čtyř ročníků (Učitelství č. 26/2005).

Pro vytváření pohybových dovedností je nejvhodnější, výukovou hodinu uskutečnit 2 – 3x týdně a tyto hodiny nespojovat do větších celků. Znamé pravidlo 20 x 1 je více než 10 x 2 přináší větší efektivitu výuky.

Z ekonomických důvodů (zvyšující se náklady na dopravu) bylo třeba zavést formu deseti dvouhodinovek s frekvencí 1x týdně. U předplavecké výuky probíhá výuka většinou formou jednohodinovek s frekvencí 1x týdně (Puš, 96).

2.5.2 Legislativa plaveckých škol

ZŠ, plavecké školy a poskytovatelé plavecké výuky se řídí právními normami, které vytváří legislativní rámec výuky plavání žáků ZŠ.

Přehled legislativních norem pro povinnou plaveckou výuku

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Školský zákon upravuje základní vzdělávání ve školách a školských zařízeních, stanoví podmínky, za nichž se vzdělávání a výchova uskutečňuje, vymezuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob při vzdělávání.

V § 3 školského zákona je uloženo školám uskutečňovat vzdělávání podle Školních vzdělávacích programů (ŠVP). MŠMT v souladu s § 4 školského zákona vydává RVP ZV. Dle § 5 odst. 1 školského zákona musí být ŠVP v souladu s RVP.

Dle § 164 odst. 1 písm. b) tohoto zákona ředitel ZŠ odpovídá za poskytované vzdělávání, v souladu se vzdělávacími programy uvedenými v § 3 až § 5.

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.

Z tohoto zákona vyplývá, že výuku plavání mohou zabezpečovat pouze pedagogičtí pracovníci, kteří jsou zároveň cvičiteli plavání nebo absolvovali odpovídající školu se zaměřením na tělesnou výchovu a sport.

RVP ZV – novela k 1.9.2005 – v souladu s § 4 školského zákona stanoví RVP ZV zejména konkrétní cíle, formy, délku a hlavně povinný obsah vzdělávání:

5.8. – Člověk a zdraví

5.82 – Tělesná výchova – vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

7. Rámcový učební plán

7.1 Poznámky k rámcovému učebnímu plánu a disponibilní časová dotace

Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění vyhlášky č. 454/2006 Sb.

Dle § 2 odst. 3 této vyhlášky, výuku plavání lze uskutečňovat v souladu se ŠVP, ve dvou zpravidla po sobě následujících ročnících prvního stupně v rozsahu nejméně 20 vyučovacích hodin během jednoho ročníku.

Stanovení pravidel pro výuku plavání neznamena, že automaticky každá základní škola musí výuku plavání organizovat. Opět záleží na tom, zda škola sama tuto výuku zařadí do svého vlastního ŠVP.

Vyhláška č. 108/2005 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a o školských účelových zařízeních.

V § 16 je uvedeno, že plavecká škola poskytuje výuku plavání žákům ZŠ v rámci povinné tělesné výchovy.

Toto ustanovení vymezuje plaveckou školu jako účelové školské zařízení. Primárním účelem zřízení plavecké školy je poskytování výuky plavání žáků ZŠ v rámci plnění SVP těchto škol.

Nařízení vlády č. 75/2005 Sb., o stanovené rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků.

Ve své příloze stanovuje rozsah přímé pedagogické práce ředitele plavecké školy nejméně 3 hodiny týdně, u učitele plavání 22-30 hodin týdně.

Vyhláška č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů.

Hlavním cílem vyhlášky je důsledná evidence školních úrazů. Školský zákon stanoví způsoby evidence úrazů dětí, žáků a studentů, a to prostřednictvím knihy úrazů a záznamů o úrazech. Současně kniha úrazů a záznamy o úrazech jsou podle § 28 školského zákona povinnou dokumentací školy nebo školského zařízení.

Vyhláškou jsou stanoveny údaje, které je nutno v knize úrazů uvést.

Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška upravuje podmínky pro vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, zavádí se charakteristika podpůrných opatření směřujících k vyšší efektivitě vzdělávání obou kategorií žáků a zohledňující jejich vzdělávací potřeby.

Dle § 11 odst. 1 této vyhlášky, v jedné skupině žáků se zdravotním postižením při koupání a plaveckém výcviku neplavců se zdravotním postižením připadají na 1 pedagogického pracovníka nejvýše 4 žáci; vyžaduje-li to zdravotní stav žáka, je možné konat plavecký výcvik individuálně.

Soubor pedagogicko-organizačních informací pro ZŠ, střední školy, vyšší odborné školy a školská zařízení.

Poskytuje Informace k organizaci tělesné výchovy a sportovních aktivit.

Výuka plavání se organizuje na ZŠ v rámci povinné tělesné výchovy v souladu s § 2 odst. 3 vyhlášky č. 48/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT (č.j. 37 014/2005-25 platný od 1.1.2006).

Článek 14 tohoto pokynu se týká přímo výuky plavání.

Výuka plavání se uskutečňuje v zařízeních k tomu určených. Ředitel školy musí ověřit dodržování hygienických podmínek ze strany zařízení určeného pro výuku plavání, odbornou úroveň poskytované výuky, podmínky pro zajištění bezpečnosti a ochrany žáků. Při plavecké výuce se třída na ZŠ dělí na skupiny, každou skupinu vede jeden vyučující. Nejvyšší počet žáků-plavců ve skupině je 15, žáků-neplavců 10. Pro žáky škol a tříd samostatně určených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami se počet řídí zvláštním předpisem. Pedagogický pracovník má přehled o celém prostoru výuky a všech žácích, kteří se výuky účastní. Pedagogický pracovník pravidelně provádí v průběhu výuky překontrolování počtu žáků. Totéž se provádí při jejím zakončení.

Vyučující pedagogický pracovník věnuje zvláštní péči neplavcům. Jejich výcvik se provádí podle možnosti odděleně v bazénu s odpovídající hloubkou vody.

Odpovědnost za bezpečnost žáků při výuce plavání, která je realizována mimo školu, nesou pedagogičtí pracovníci, kteří žáky na výuku plavání doprovázejí.

Za bezpečnost žáků při plavecké výuce ve školách, do doby jejich předání pedagogickým pracovníkům, jež vedou výuku, odpovídají pedagogičtí pracovníci, kteří žáky na plaveckou výuku doprovázejí. Doprovázející pedagogický pracovník je přítomen po celou dobu výuky. V dohodách uzavíraných o využívání cizích zařízení k plavecké výuce je nutno upravit ve

smyslu těchto zásad podrobně povinnosti zaměstnanců zúčastněných stran, týkající se jejich odpovědnosti za bezpečnost žáků.

Pokud v celém průběhu výuky nemůže být zachován náležitý přehled o všech jeho žácích (účastnících), pedagogický pracovník plaveckou výuku přeruší (Valenta, 2009).

2.5.3 Základní dokumenty plaveckých škol

Povinností každé plavecké školy je mít zpracované a na požádání předložit MŠMT vyžadované dokumenty:

- Zřizovací listina a statut plavecké školy.
- Organizační řád plavecké školy.
- Personální zajištění výuky.
- Vnitřní pracovní řád pro učitele a cvičitele plavání.
- Školní vzdělávací program.
- Pracovní a platový (mzdový) řád.
- Smlouvy s jednotlivými subjekty.
- Finanční zabezpečení výuky.
- Bezpečnost a ochrana zdraví.
- Bezpečnost a hygienické zásady pro žáky, kteří se zúčastní výuky plavání v plavecké škole.
- Informace pro školy.
- Nařízení Krajské hygienické stanice – hygiena vody.

2.5.4 Personální zajištění výuky

Umět nejenom plavat, ale i dobře plavat, je pro dítě i mladého člověka žádoucím zážitkem (Giehrl & Hahn, 2000, str. 7).

K tomu, aby si dítě osvojilo potřebné pohybové dovednosti při výuce plavání, je třeba, aby bylo vedeno nejen odborně, ale i pedagogicky připravenými učiteli a cvičiteli (Puš, 1996).

Výuka plavání je ve školském zařízení zabezpečena kvalifikovanými učiteli plavání s vysokoškolským vzděláním s aprobací na tělesnou výchovu nebo se středně pedagogickým vzděláním, které je rozšířeno o rekvalifikační kurzy pro

cvičitele plavání u středisek, která jsou akreditována u MŠMT. Tito pracovníci jsou povinni zahájit a dokončit vysokoškolské studium.

Zaměstnanci plaveckých škol zřízených fyzickou (soukromou) nebo právnickou osobou na základě živnostenského zákona, musí absolvovat rekvalifikační kurz cvičitele plavání u středisek s akreditací MŠMT.

Prezident APŠ Jan Puš uvádí základní požadavky na dobrého učitele a cvičitele ve svém desateru:

1. Mít potřebné vzdělání.
2. Znat základní strukturu postupu při výuce plavání.
3. Znat metody výuky a jejich použití a metody odstraňování strachu.
4. Znat metodické řády (nejsou pevné).
5. Znat pomůcky a jejich používání.
6. Mít vytvořen zásobník prvkového plavání a pracovat s ním.
7. Mít vytvořen zásobník her a pracovat s ním.
8. Znat základní výukový plán (vychází z RVP ZV) a zpracované písemné přípravy.
9. Ovládat pedagogickou dokumentaci.
10. Mít vztah k dětem.

Desatero cvičitele plavání napsané Doc. Miloslavem Hochem, CSc. (viz. příloha č. 2).

Finanční zabezpečení výuky

ZŠ objednává výuku plavání u plavecké školy (viz příloha č. 3), tím vzniká smluvní vztah. Ve smlouvě musí být uvedeno finanční krytí.

Náklady se dělí na přímé a provozní.

- Přímé náklady (mzdy zaměstnanců, odvody a pomůcky) uhradí škola z prostředků získaných od příslušných obcí a magistrátů.
- Provozní náklady (finanční prostředky na pronájem bazénu a provoz zařízení) financuje škola ze zdrojů, které poskytuje zřizovatel.
- Náklady na dopravu žáků jsou převážně hrazeny z prostředků rodičů, zákonných zástupců (Učitelské noviny č. 26/2005).

2.5.5 Pedagogická dokumentace

Pedagogická dokumentace poskytuje přehled o průběhu a výsledcích výuky. Je vedena na záznamních listech třídy a záznamních listech skupiny.

Záznamní list třídy (viz. příloha č. 4) obsahuje seznam žáků, jejich počáteční znalosti (splývá P, Z, uplave metrů), záznam o docházce, přehled závěrečných výsledků a hodnocení. Součástí je lékařské potvrzení nebo souhlas rodičů. Záznamní list je předán třídnímu učiteli, má být uložen v třídním výkazu.

Záznamní list skupiny (viz. příloha č. 5) obsahuje: seznam žáků, jejich počáteční znalosti, přehled o docházce, výsledky počtu uplavaných metrů se závěrečným hodnocením splývání v obou polohách, počet metrů uplavaných žáky, skok, obrátka, dýchání, může obsahovat i další znalosti.

Po skončení výuky se tento list archivuje.

Získané poznatky o dovednostech žáků jsou dále zpracovávány, slouží k závěrečnému přehledu výsledků v jednotlivých etapách i ročnících (Puš, 96).

2.5.6 Bezpečnost a ochrana zdraví při výuce plavání

Bezpečnost při plaveckém výcviku musí být zajišťována především dobrou organizací a dodržováním všech hygienických, zdravotních a pedagogických zásad, vyžaduje to odpovědný přístup všech pedagogických pracovníků. Při špatné organizaci, nevhodných učebních postupech, nedbalosti, neopatrnosti a přeceňování sil nebo nekázní žáků může dojít k úrazům a dokonce i k utonutí (Bank, 1991, str. 9).

Bezpečnostním prvkem, který spadá jak do kompetence školy základní, tak plavecké, je povinnost poučit své zaměstnance i žáky o pravidlech bezpečnosti (Učitelské noviny č. 26/2005).

V preambuli Metodického pokynu, který vydalo MŠMT pod č.j. 37 014/2005-25 k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních se stanoví, že je školy a školská zařízení mohou využívat podpůrně.

Každá škola má svůj školní řád nebo vnitřní řád, v němž by měl být obsah bezpečnosti plavání zahrnut. Podrobnosti podle podmínek školy si stanoví ředitel školy nebo podle podmínek vzniklých při výuce plavání dotyčný

pedagogický pracovník. V případech, kdy žáci vykonávají činnost se zvýšeným rizikem ohrožení zdraví, musí klást škola zvýšený důraz na dodržování bezpečnostních předpisů, pokynů a zásad úrazové prevence pedagogickými pracovníky i žáky. Velice důležité je poučení žáků před zahájením plaveckého výcviku, žáci se jej účastní po předchozím souhlasu lékaře, zároveň musí být důsledně vyžadováno jejich ukázněné chování (Řízení školy, odborný měsíčník pro ředitele škol č. 4/2006).

Hygienické požadavky plaveckého výcviku

Nezbytnou součástí každého plaveckého výcviku je dodržování základních hygienických požadavků jako jedna z forem výchovného působení upevňování hygienických návyků. V úvodní cvičební jednotce seznámíme žáky s hygienickými požadavky jejichž plnění po celou dobu výcviku důsledně vyžadujeme a kontrolujeme (Bank, 1991, str. 11).

Bezpečnostní a hygienické zásady pro žáky, kteří se zúčastňují plavecké výuky a úkoly pedagogického doprovodu provázejícího žáky na výuku plavání si každá plavecká škola zpracovává individuálně z příslušných vyhlášek a zákonů (viz. příloha č. 6).

Mezi tyto pokyny patří i Pracovní řád pro učitele plavecké školy, který zahrnuje úkoly, bezpečnostní předpisy, řád odpovědnosti, ...

Jsou sestaveny propozice, kterými by se plavecké školy měly řídit. Tyto jsou přejímány v celém rozsahu nebo upraveny a sestaveny podle podmínek škol (Puš, 1996, str. 62-64).

2.6 Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

Základním dokumentem pro žáky v období školní docházky je RVP ZV. Byl schválen MŠMT v září 2004 jako závazný dokument pro všechny školy ČR a jako povinně závazný od školního roku 2007/2008 (Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, Praha, VÚP 2005).

Tento program vychází z nové strategie, která zdůrazňuje klíčové kompetence, jejich provázanost se vzdělávacím obsahem a uplatněním získaných vědomostí a dovedností v praktickém životě. Základní vzdělávání vyžaduje, aby školní prostředí bylo tvůrčí a podnětné, povzbuzovalo méně nadané žáky a stimulovalo (podněcovalo) žáky ostatní. Výuka se přizpůsobuje

potřebám každého jedince. Cílem rozhodně není usilovat o získání encyklopedických znalostí, ale naučit žáky rozumově řešit problémy, pracovat v týmu, komunikovat, diskutovat, vyhledávat si samostatně potřebný materiál ke studiu i práci. Neposkytovat žákům hotové informace, ale analyzovat proces. Vychovávat žáky k lidské solidaritě, aby si dokázali nezištně pomáhat.

V etapě základního vzdělávání jsou obsazeny klíčové kompetence:

- Kompetence k učení.
- Kompetence k řešení problému.
- Kompetence komunikační.
- Kompetence sociální a personální.
- Kompetence občanské.
- Kompetence pracovní.

Klíčové kompetence jsou v našem školství relativně nový pojem, který je autory RVP ZV chápán jako soubor dovedností, vědomostí, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člověka ve společnosti. Osvojování klíčových kompetencí je proces složitý a dlouhodobý, utváří se v předškolním vzdělávání, pokračuje v základním a středním vzdělávání a dotváří se v dalším průběhu života.

RVP ZV je rozdělen do devíti vzdělávacích oblastí:

- Jazyk a jazyková komunikace (Český jazyk a literatura, Cizí jazyk).
- Matematika a její aplikace (Matematika a její aplikace).
- Informační a komunikační technologie (Informační a komunikační technologie).
- Člověk a jeho svět (Člověk a jeho svět).
- Člověk a společnost (Člověk a společnost).
- Člověk a příroda (Člověk a příroda).
- Umění a kultura (Hudební výchova, Výtvarná výchova).
- Člověk a zdraví (Výchova ke zdraví, Tělesná výchova).
- Člověk a svět práce (Člověk a svět práce).

Vzdělávací oblasti jsou tvořeny vzdělávacími obory. Vzdělávací obsah vzdělávacích oborů je tvořen očekávanými výstupy a učivem. V rámci prvního stupně ZŠ je vzdělávací obsah dále členěn na první období (1. až 3. ročník) a druhé období (4. až 5. ročník). RVP ZV stanovuje očekávané výstupy na konci 3. ročníku (1. období) jako orientační (nezávazné) a na konci 5. ročníku (2. období) jako závazné.

Vzdělávací obsah jednotlivých vzdělávacích oborů škola rozčlení do vyučovacích předmětů a rozpracuje podle potřeb žáků tak, aby bylo zaručeno směřování k rozvoji klíčových kompetencí.

Jedním z prostředků výchovného působení školy jsou průřezová témata, která jsou v etapě základního vzdělávání vymezena takto:

- Osobnostní a sociální výchova.
- Výchova demokratického občana.
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.
- Multikulturní výchova.
- Enviromentální výchova.
- Mediální výchova.

Průřezová témata v RVZ ZV reflektují aktuální problémy současného světa. Tématické okruhy procházejí vzdělávacími oblastmi a propojují vzdělávací obsahy oborů a tím přispívají ke komplexnosti vzdělávání, pozitivně ovlivňují proces utváření rozvíjení klíčových kompetencí žáků, zaměřují se převážně na rozvoj postojů a hodnot žáka, stávají se povinnou složkou základního vzdělávání.

Základní vzdělávání usiluje o naplnění těchto cílů:

- Umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení.
- Podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů.
- Vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci.
- Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých.

- Připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a plnili své povinnosti.
- Vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě.
- Učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný.
- Vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi.
- Pomáhat žákům poznávat a rozvíjet schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.

Smyslem a cílem vzdělávání žáků je jejich vybavení souborem klíčových kompetencí a poskytnout základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání.

2.7 Školní vzdělávací program (ŠVP)

Školní úroveň kurikulárních dokumentů (výchovné a vzdělávací působení na žáky) představuje ŠVP, ten vypracovává každá ZŠ zcela samostatně podle RVP ZV v souladu se školským zákonem. ŠVP má svoji závaznou strukturu, ve které jsou obsaženy všechny povinné náležitosti. Z ŠVP vychází školní učební osnovy a výukové plány, které učitelé vytváří na základě vlastních představ a zkušeností, přizpůsobených možnostem svým, přáním dětí a jejich rodičů, přátelům a podporovatelům školy, pro úřady – zřizovatele a kontrolní instituce. Odpovědnost za vytvoření ŠVP má ředitel/ředitelka příslušné školy. Ze soustavy různě zaměřených škol si žáci vybírají školu na základě svých představ o své budoucí životní dráze.

Školní vzdělávací program je:

- Základní pedagogický dokument.
- Vlastní vzdělávací program.
- Dokument, který škola zpracovává v rámci státem stanovených pravidel (školský zákon, RVP ZV).

- Dokument, který je průběžně inovován.
- Dokument, který představuje školní úroveň vzdělávání.
- Dokument, podle kterého se uskutečňuje vzdělávání v jednotlivých školách.
- Dokument, který pojednává o změně výuky.
- Dokument, v němž obsah vzdělávání může být uspořádán do předmětů nebo jiných ucelených částí učiva.
- Dokument, který souvisí se vstupem do Evropské unie.
- Veřejný dokument.
- Dokument, jehož hodnocení Českou školní inspekcí vychází ze znění školského zákona.

Charakteristika ŠVP:

- Stručné a věcné popsání.
- Zaměření školy.
- Výchovné a vzdělávací strategie (společné postupy na úrovni školy uplatňované ve výuce i mimo výuku, jimž škola cíleně utváří a rozvíjí klíčové kompetence žáků).
- Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.
- Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných.
- Začlenění průřezových témat.

(Manuál pro tvorbu ŠVP v základním vzdělávání, Praha, VÚP 2005).

Možnosti ŠVP (učitelé mohou):

- Profilovat (tvarovat) svoji školu a tím ji odlišit od jiných škol.
- Formulovat vlastní představy o podobě vzdělávání na své škole.
- Odbourat zbytečné duplicity (zdvojení) v obsahu učiva.
- Lépe spolupracovat při mezioborovém vzdělávání.
- Posílit týmového ducha pedagogického sboru.
- Učit kreativně.

Možnosti ŠVP (žáci mohou):

- Vybrat si školu, která nejlépe vyhovuje jejich požadavkům.

- Vzdělávat se efektivněji.

Struktura ŠVP (závazné části vycházející z RVP ZV):

- Identifikační údaje (oficiální název ŠVP, předkladatel, zřizovatel).
- Charakteristika ŠVP.
- Učební plán pro 1. a 2. stupeň (tabulace učebního plánu, poznámky k učebnímu plánu).
- Učební osnovy (název vyučovacího předmětu, charakteristika vyučovacího předmětu, vzdělávací obsah vyučovacího předmětu).
- Hodnocení žáků a autoevaluace (vlastní hodnocení) školy.

(Manuál pro tvorbu ŠVP v základním vzdělávání, Praha, VÚP 2005)

3 CÍLE A DÍLČÍ ÚKOLY

3.1 Hlavní cíl

Hlavním cílem diplomové práce je zjistit přístup žáků málotřídních škol a jejich rodičů k výuce plavání na prvním stupni základní školy.

3.2 Dílčí cíle a úkoly

1. Vytvořit anketu názorů na organizovaný základní plavecký výcvik pro žáky třetích a čtvrtých tříd a jejich rodiče.
2. Vyhodnotit anketu ve vztahu k podmínkám škol a jejich školním vzdělávacím programům.
3. Provést komparaci a evaluaci plavecké úrovně žáků třetích a čtvrtých tříd na prvním stupni ZŠ na začátku a konci plaveckého výcviku.
4. Vytvořit návrh základního a rozšiřujícího učiva pro plavecký výcvik žáků prvního stupně málotřídních škol v rámci školního vzdělávacího programu.

4 METODIKA

4.1 Organizace práce

Analýza dokumentů:

Ke zpracování diplomové práce jsme analyzovali dostupné literární zdroje, nejčastěji písemného charakteru, a jiné dostupné prameny:

- Publikace
- Příručky
- Periodika
- Internet
- Vlastní zkušenosti
- Volný rozhovor se žáky ZŠ
- Rozhovor s učiteli a řediteli ZŠ
- Rozhovor s učiteli plavání
- Rozhovor s řediteli plaveckých škol

Dotazník:

K získání dat při výzkumu jsme použili dotazník. P. Gavora (2000) vymezuje dotazník jako „způsob písemného kladení otázek a získávání písemných odpovědí.“ Samotný dotazník je soustava předem připravených a pečlivě formulovaných otázek, které jsou promyšleně seřazeny a na které dotazovaná osoba (respondent) odpovídá písemně.

Dotazník jsme připravili pro žáky (viz. příloha č. 7) a rodiče (viz. příloha č. 8). Položky jsme sestavili tak, abychom získali co nejvíce poznatků, které by nám usnadnily celkový pohled dětí a rodičů na plavecký výcvik. Jednalo se o položky otevřené (nestrukturované), uzavřené (strukturované) i polozavřené (Chráska, 2007), kterými jsme zjišťovali fakta, znalosti i vědomosti, ale i mínění, postoje a motivy respondentů.

Položky byly respondentům jasné a srozumitelné, jednoznačné, děti i rodiče byli ochotni spolupracovat. Děti dostaly jasné pokyny ve škole, rodiče vyplnili dotazníky doma. Výzkumu se zúčastnilo 46 žáků, rodičů 42. U dětí první a druhé třídy jsme použili verbální metodu, strukturované interview. Přibližuje se dotazníku, od kterého se liší jen tím, že záznam údajů provádí tazatel, samozřejmě musí být respektován věk a mentální úroveň respondentů.

V ZŠ Pohledec, ZŠ Radňovice a ZŠ Slavkovice jsme provedli výzkum osobně za spolupráce pedagogů.

Kriteria hodnocení:

Pro zjištění plavecké úrovně žáků mladšího školního věku jsme si stanovili, že budeme za plavce považovat každého, kdo uplave 25 m a více libovolným způsobem. Průzkum jsme doplnili přehlednými tabulkami plavecké úrovně žáků 3. a 4. ročníku, před zahájením plaveckého výcviku a po jeho ukončení.

Byla provedena komparace a evaluace plavecké úrovně žáků u jednotlivých málotřídních škol.

Prostředí:

V rámci školní docházky se žáci účastní plaveckého výcviku v plaveckém bazénu ve Žďáru nad Sázavou. Jedná se o krytý bazén, který je součástí budovy ZŠ, jeho rozměry jsou 25x12 m, s hloubkou 1,19 až 1,43 m. Výuka trvá 90 minut bez přestávky a zabezpečují ji učitelky plavecké školy, dozor nad žáky zajišťují učitelky ZŠ.

Sledovaný soubor:

Našeho průzkumu se zúčastnili žáci ze tří málotřídních škol (ZŠ Pohledec, Radňovice, Slavkovice). Žáci ze ZŠ Radňovice a ZŠ Slavkovice se účastní plavecké výuky společně. Tyto školy uskutečňují každoročně výuku plavání s žáky 3. a 4. ročníku po 20 hodinách v každém ročníku. Žáci ze ZŠ Pohledec také absolvují výuku plavání po 20 hodinách v každém ročníku, ale každoročně se výuky plavání účastní od 1. až do 5. ročníku, jejich výuka ve žďárském bazénu probíhá společně se žáky 3. a 4. tříd plně organizované školy Nové Město na Moravě.

5 VÝSLEDKY

5.1 Anketa názorů na organizovaný plavecký výcvik pro žáky

V průzkumu jsme chtěli zjistit, jaký přístup mají děti k výuce plavání, zda se na plavání těší nebo mají z výcviku obavy, či dokonce strach. Zajímali jsme se také o názory rodičů a proto jsme položili několik otázek také jim.

Průzkum, který jsme provedli nám pomohl získat informace o vztahu dětí a rodičů k plaveckému výcviku. Pro přehled je ke každé odpovědi přiložena tabulka a graf (děti, rodiče). Informace jsme získali od žáků ze tří málotřídních škol 1. stupně ZŠ. Žáci si mohli vybrat z několika odpovědí, u některých otázek měli možnost vyjádřit své myšlenky samostatně. Dotazník se skládá ze základních údajů a následujících otázek. Žáci jej vyplňovali samostatně, jen menším dětem byly otázky kladeny. Děti vyplňování dotazníků bavilo, měly velký zájem spolupracovat, odpovídaly spontánně, rády projevovaly svůj názor.

Všechny školy zařadily výuku plavání 3. a 4. ročníku do svého ŠVP, tímto se tato výuka stala závaznou. V souladu s RVP ZV vedou žáky ke zdravému životnímu stylu, důraz je kladen na ochranu jejich zdraví. Plavání působí kladně na psychiku, má příznivé účinky na motoriku, pozitivně působí na celkový zdravotní stav. Nad vodní hladinou je vzduch velmi čistý, obohacený o vodní páry. To velmi pomáhá dětem, které trpí respiračním onemocněním. Plavání se podílí na formování osobnosti dítěte, vede ho k samostatnosti, vyšší výkonnosti a vytrvalosti, zvyšuje sebevědomí, posiluje koncentraci.

Pro široký význam plavání a jeho využití v průběhu dalšího života dětí, organizuje základní škola Pohledec plavecký výcvik ve všech po sobě jdoucích ročnících. Rodiče žáků jsou této aktivitě nakloněny a finančně rozšířenou výuku plavání zabezpečují. Z rozhodnutí vedení školy není pro 1., 2. a 5. ročník výuka plavání zařazena do ŠVP, není tedy závazná.

Vzhledem k tomu, že žáci ze ZŠ Pohledec navštěvují plavecký výcvik od 1. do 5. ročníku, je jejich počet vyšší oproti ZŠ Radňovice a ZŠ Slavkovice, kde navštěvují plavecký výcvik žáci 3. a 4. ročníku, to se týká i jejich rodičů. Celkově se k dané problematice vyjádřilo 46 dětí, ze ZŠ Pohledec 23, ze ZŠ Radňovice 12 a ze ZŠ Slavkovice 11.

Tabulka 1

Ročník ve kterém jsi navštěvoval(a) plavecký výcvik.	
	Počet
1. ročník	6
2. ročník	5
3. ročník	10
4. ročník	19
5. ročník	6

Graf 1

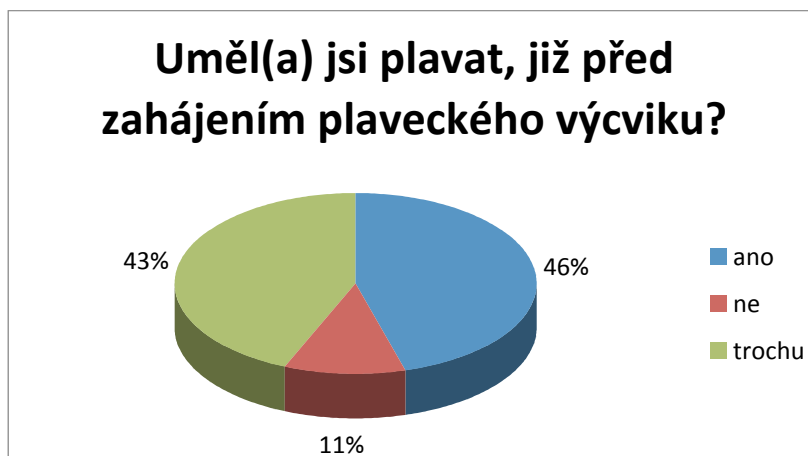
Z dotazníku vyplývá, že ve sledovaném souboru bylo zastoupeno 46 žáků. Konkrétní údaje uvádíme v tabulce 1 a grafu 1.

Nejvíce žáků bylo zastoupeno čtvrtým ročníkem.

Tabulka 2

Uměl(a) jsi plavat, již před zahájením plaveckého výcviku?	
	Počet
ano	21
ne	5
trochu	20

Graf 2

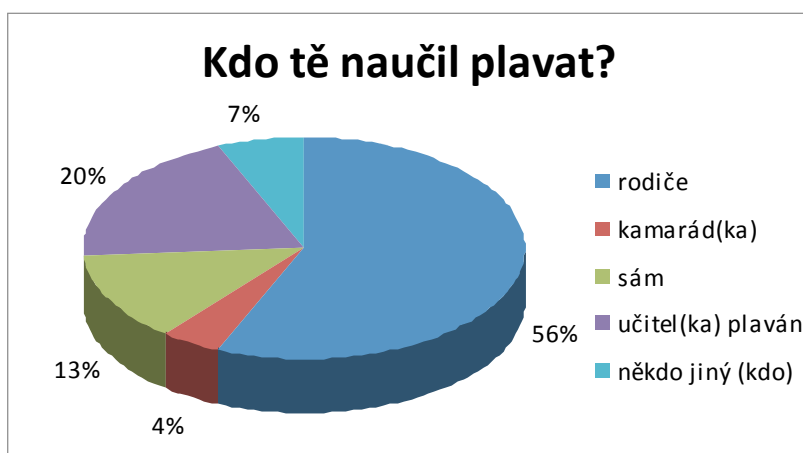

První otázka dává odpověď na to, zda děti uměly plavat již před zahájením plaveckého výcviku, 46% uvádí, že ano, 11% neumělo a 43% uvádí, že trochu.

Tabulka 3

Kdo tě naučil plavat?	
	Počet
rodiče	26
kamarád(ka)	2
sám	6
učitelka plavání	9
někdo jiný (kdo)	3

Graf 3

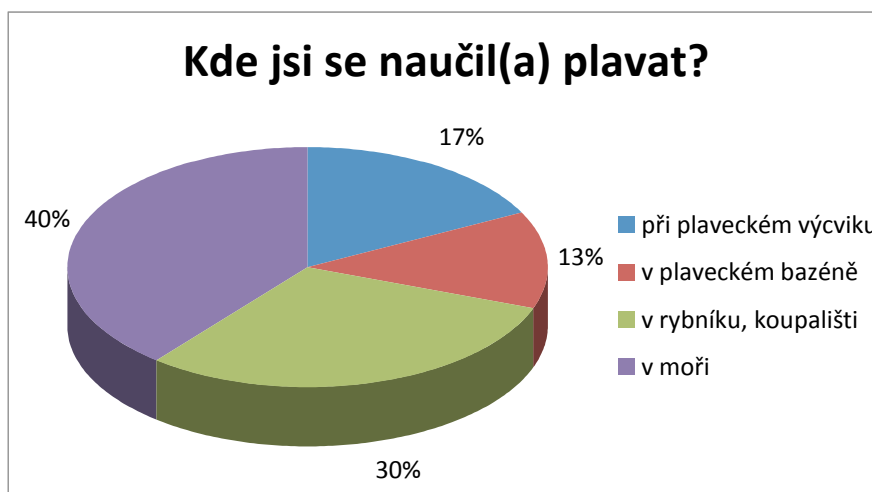

Na druhou otázku odpovědělo 56% dětí, že rodiče, 20% dětí naučili plavat učitelé plavání, 4% kamarádi a 7% někdo z blízkých (prarodiče). 13% dětí uvádí, že se naučilo plavat samo, těžko se tento fakt posuzuje, dojem může být subjektivní, dítě určitě nebylo bez dozoru a jeho hodnocení souvisí se sebehodnocením, ono má zásluhu na tom že plave.

Tabulka 4

Kde jsi se naučil plavat	
	Počet
při plaveckém výcviku	8
v plaveckém bazéně	6
v rybníku, koupališti	14
v moři	18

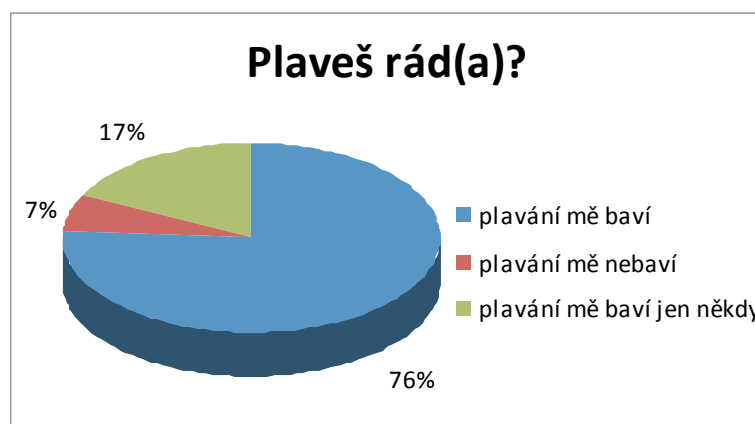
Graf 4

Třetí otázka: Kde jsi se naučil plavat? 17% odpovědělo, že při plaveckém výcviku. Koresponduje to s předešlou odpovědí, že 20% dětí naučili plavat učitelé plavání. 13% se naučilo plavat v plaveckém bazéně, což je poměrně hodně, vzhledem k tomu, že v oblasti venkova se bazény nachází jen ve Žďáru nad Sázavou, Třebíči a Jihlavě, což je i 40 km daleko. 30% dětí se naučilo plavat nebo chodí plavat do rybníků nebo na koupaliště, 40% dětí uvádí, že se naučilo plavat v moři.

Tabulka 5

Plaveš rád?	
	Počet
plavání mě baví	35
plavání mě nebaví	3
plavání mě baví jen někdy	8

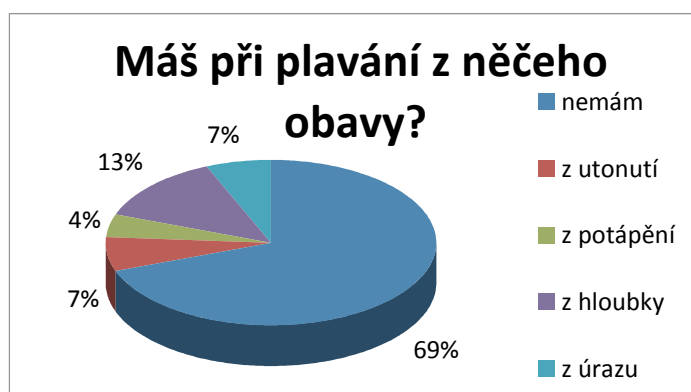
Graf 5

Čtvrtá otázka: Plaveš rád? dala jednoznačnou odpověď, 76% dětí plavání baví, 17% uvedlo, že jen někdy, možná se jedná o děti, kterým jsou pro plavání určeny právě jen letní měsíce. 7% dětí uvedlo že je plavání nebaví, tento počet souvisí s dotazníkem rodičů, kde dva z nich uvedli, že dítě k plavání nevedou.

Tabulka 6

Máš při plavání z něčeho obavy?	
	Počet
nemám	32
z utonutí	3
z potápění	2
z hloubky	6
z úrazu	3

Graf 6

Na pátou otázku zda mají děti při plavání z něčeho obavy 69% odpovědělo, že nemá, 7% dětí se bojí utonutí, 4% dětí má obavy z potápění, 13% se obává nebo má strach z hloubky, 7% se bojí úrazu. I tyto poznatky jsou pro pedagogy velmi cenné.

Tabulka 7

Navštěvuješ plavecký výcvik rád(a)?	
	Počet
ano	33
ne	5
někdy	8

Graf 7

Otázka šestá, zda děti navštěvují plavecký výcvik rády vyzněla celkem pozitivně, 72% ano, 17% někdy a 11% ne. Negativní odpověď může pramenit

ze strachu a obav a nebo z povahových vlastností žáka nebo životního stylu rodiny. Např. dva rodiče uvedli, že nepovažují plavecký výcvik za důležitý.

Tabulka 8

Při plaveckém výcviku tě nejvíce baví?	
	Počet
plavání bez pomůcek	5
plavání s pomůckami	2
potápění	15
skoky z bloku	14
hry	10

Graf 8

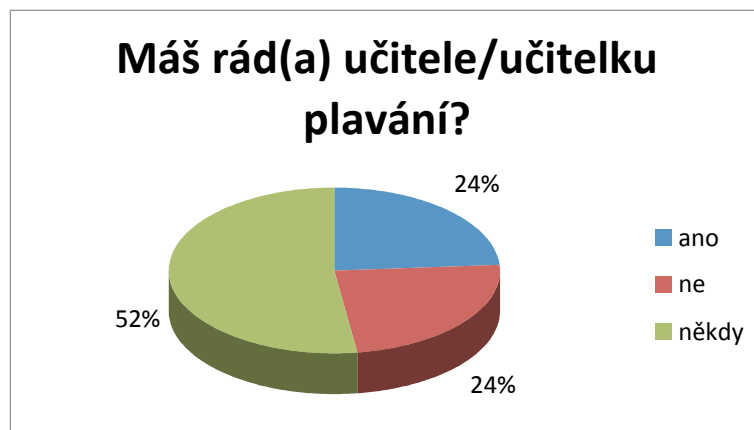
Sedmá otázka: Co děti nejvíce při výcviku baví? I plavání musí být škola hrou podle Komenského.

33% dětí baví potápění, 30% skoky z bloku, 22% dětí baví hry ve vodě, 11% upřednostňuje plavání bez pomůcek a naopak 4% dětí baví plavání s pomůckami. Tento poznatek může být pro výuku plavání podnětný.

Tabulka 9

Máš rád(a) učitele plavání?	
	Počet
ano	11
ne	11
někdy	24

Graf 9

Otázka osmá: Máš rád učitele plavání? 24% ano, stejný počet odpověděl, že ne, 52% někdy. Otázka, která těžko může být úplně objektivní. Některým dětem se nemusí líbit požadavky, které jsou na ně kladeny, ale i tak hraje osobnost učitele při výcviku plavání dominantní roli.

Tabulka 10

Těšíš se na příští plavecký výcvik?	
	Počet
hodně	23
docela ano	16
vůbec	7

Graf 10

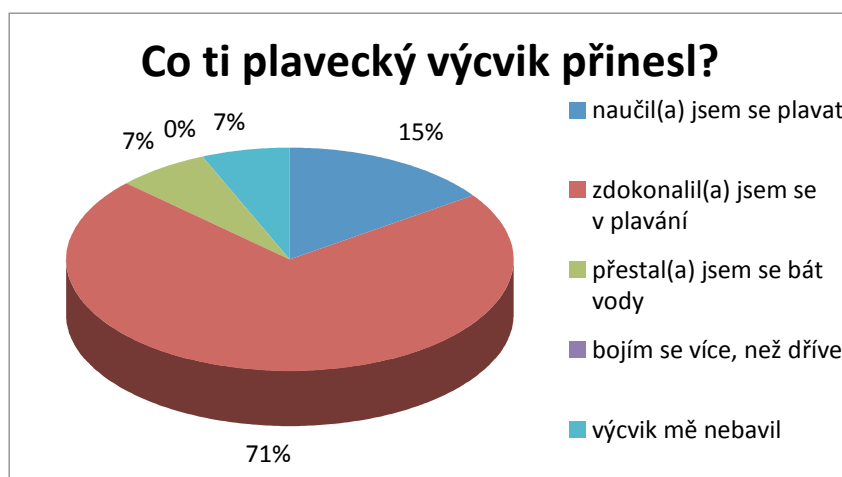

Devátá otázka: Těšíš se na plavecký výcvik? 50% dětí se samozřejmě těší, 35% dětí se těší docela a překvapivé je, že 15% dětí se netěší vůbec. Může se jednat opět o jedince, kteří mají při plavání nějaký problém.

Tabulka 11

Co ti plavecký výcvik přinesl?	
	Počet
naučil(a) jsem se plavat	7
zdokonalil(a) jsem se v plavání	33
přestal(a) jsem se bát vody	3
bojím se více než dříve	0
výcvik mě nebavil	3

Graf 11

Závěrečná desátá otázka: Co ti plavecký výcvik přinesl? Z odpovědí jednoznačně vyplývá, že plavecký výcvik má pro žáky velmi pozitivní přínos:

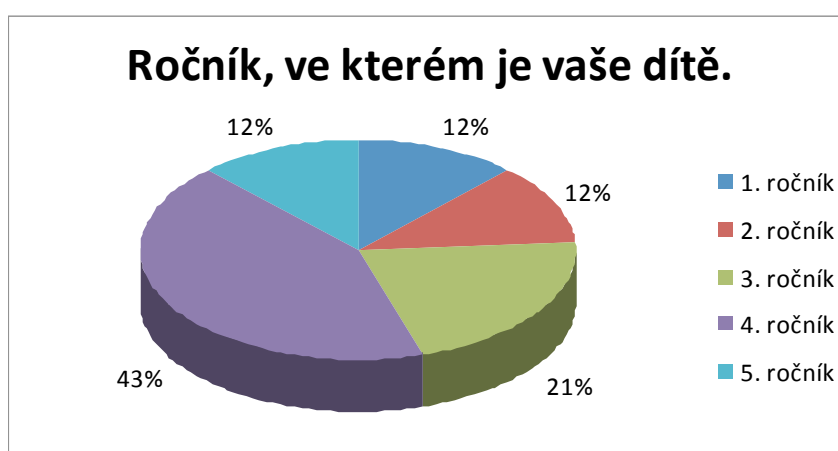
- 15% se naučilo plavat,
- 71% se zdokonalilo v plavání,
- 7% se přestalo bát vody,
- 7% výcvik nebavil, nenašlo v plavání oblibu.

5.2 Anketa názorů na organizovaný plavecký výcvik pro rodiče žáků

Tabulka 12

Ročník ve kterém je vaše dítě.	
	Počet
1. ročník	5
2. ročník	5
3. ročník	9
4. ročník	18
5. ročník	5

Graf 12

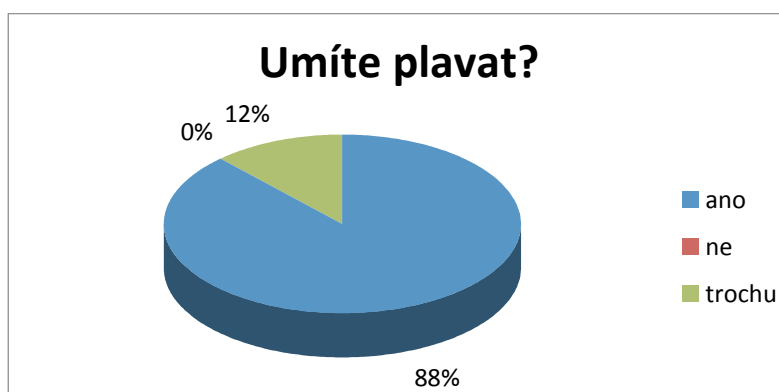

Pokud se týká rodičů, k dané problematice se jich vyjádřilo 42. Opět se jednalo o rodiče dětí ze 3 málotřídních škol, ze ZŠ Pohledec 20, ze ZŠ Radňovice 10 a ze ZŠ Slavkovice 12.

Tabulka 13

Umíte plavat?	
	Počet
Ano	37
Ne	0
Trochu	5

Graf 13

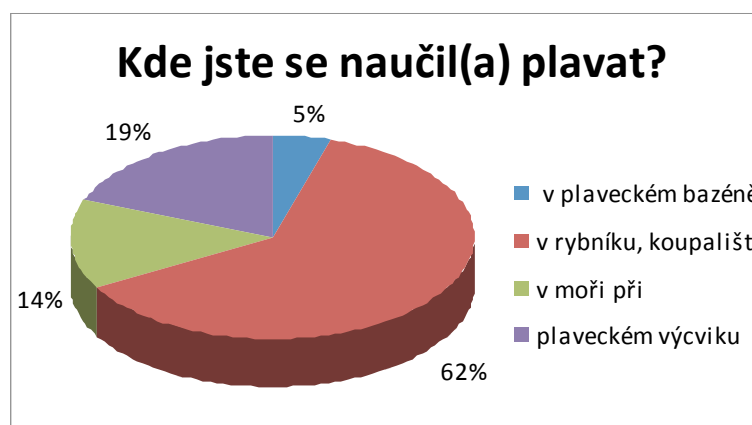

Rodiče na první otázku dotazníku odpovídali, že většina umí plavat, 88% se považuje za plavce a 12% za méně zdatné plavce.

Tabulka 14

Kde jste se naučil(a) plavat?	
	Počet
v plaveckém bazéně	2
v rybníku, koupališti	26
v moři	6
při plaveckém výcviku	8

Graf 14

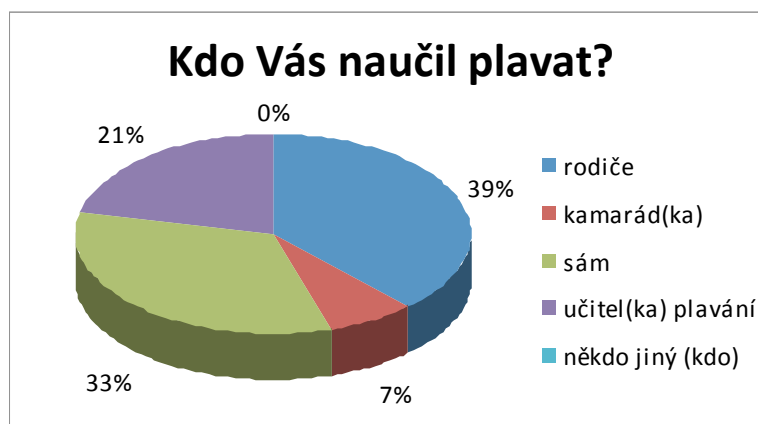

Druhá otázka, kde se naučili plavat rovněž vypovídá o možnostech venkova, 62% v rybníku nebo koupališti, v bazénu 5%, 14% se naučilo plavat v moři a při plaveckém výcviku 19%. Rodiče mají průměrný věk 36 let, což napovídá tomu, že už mnozí absolvovali výcvik na školách.

Tabulka 15

Kdo Vás naučil plavat?	
	Počet
rodiče	16
kamarád(ka)	3
sám	14
učitelka plavání	9
někdo jiný (kdo)	0

Graf 15

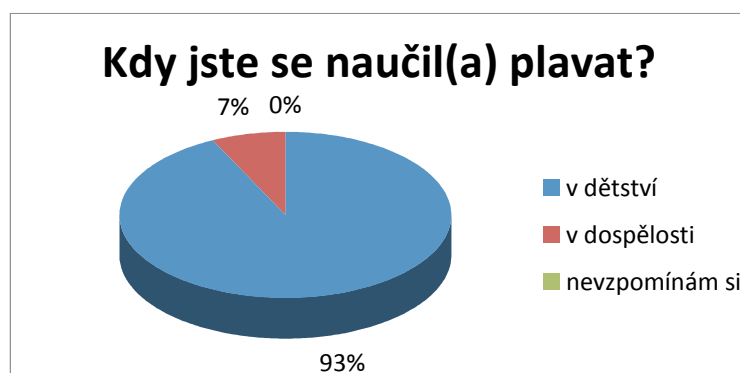

Třetí otázka, kdo je naučil plavat, tak stejně jako u dětí v 39% rodiče, 7% kamarád(ka), i oni uvádějí v 33% že sami a 21% uvedlo učitele plavání.

Tabulka 16

Kdy jste se naučil(a) plavat?	
	Počet
v dětství	39
v dospělosti	3
nevzpomínám si	0

Graf 16

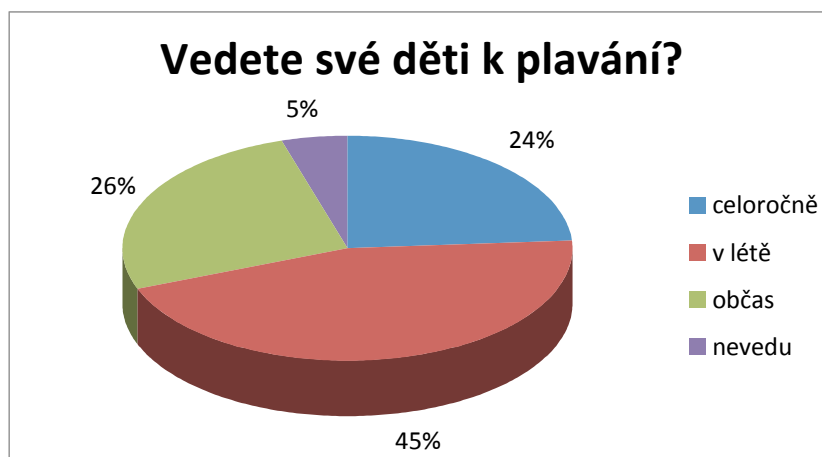

Čtvrtá otázka, kdy se naučili plavat, uvádějí že v dětství 93%, v dospělosti pouze 7%.

Tabulka 17

Vedete své děti k plavání?	
	Počet
celoročně	10
v létě	19
občas	11
nevedu	2

Graf 17

Pozoruhodné jsou odpovědi na pátou otázku: Vedete své děti k plavání? Pouze dva rodiče odpověděli, že ne, což je 5%, 26% uvedlo že občas, 24% celoročně, to jsou rodiny, které ve volném čase navštěvují bazén nebo se zabývají plaveckými sporty a 45% rodičů uvedlo, že v létě, což opět ukazuje na problematiku venkovského prostředí, kde mají rodiče daleko do plaveckého bazénu.

Tabulka 18

Umělo vaše dítě plavat, již před zahájením plaveckého výcviku?	
	Počet
Ano	10
Ne	20
Trochu	12

Graf 18

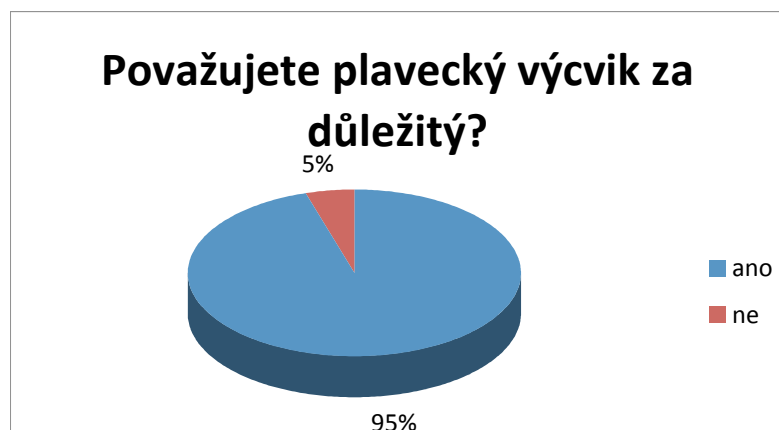

Zajímavé odpovědi jsou na šestou otázku: Umělo vaše dítě plavat před zahájením kurzu? 24% rodičů uvedlo, že ano, 29% že trochu. Ve srovnání s odpovědí dětí ovládalo plavání 46%, což poukazuje na subjektivní úsudek dětí, ale dobré vedení rodičů. 47% rodičů napsalo, že děti plavat neuměly.

Tabulka 19

Považujete plavecký výcvik za důležitý a proč?	
	Počet
Ano	40
Ne	2

Graf 19

Na sedmou otázku, zda rodiče považují plavecký výcvik za důležitý a proč, odpovědělo 95% rodičů pozitivně. Uváděli, že plavání patří ke vzdělání jedince,

zlepšuje kondici, upevňuje zdraví, důležité je pro bezpečnost dítěte a také někteří uvedli, že slouží k relaxaci. Ale našli se dva rodiče, což je 5%, kteří uvedli odpověď negativní, pro ně je výcvik zbytečný. Je docela těžké vysvětlit si důvody, které je vedli k tomuto názoru.

Tabulka 20

Jaký vztah má k plaveckému výcviku Vaše dítě?	
	Počet
kladný	34
záporný	1
neutrální	17

Graf 20

Osmá otázka zjišťovala jaký vztah mají děti k plaveckému výcviku. 81% kladný, neutrální 17%, 2% vztah záporný. Jedná se pouze o jedno dítě, ale i to je třeba brát v potaz a hledat příčinu, pokud se dítě svěřil. Tuto otázku považujeme za stěžejní pro uskutečnění plaveckého výcviku.

Tabulka 21

Má vaše dítě při výcviku z něčeho obavy?	
	Počet
ne	23
ano	6
občas	13

Graf 21

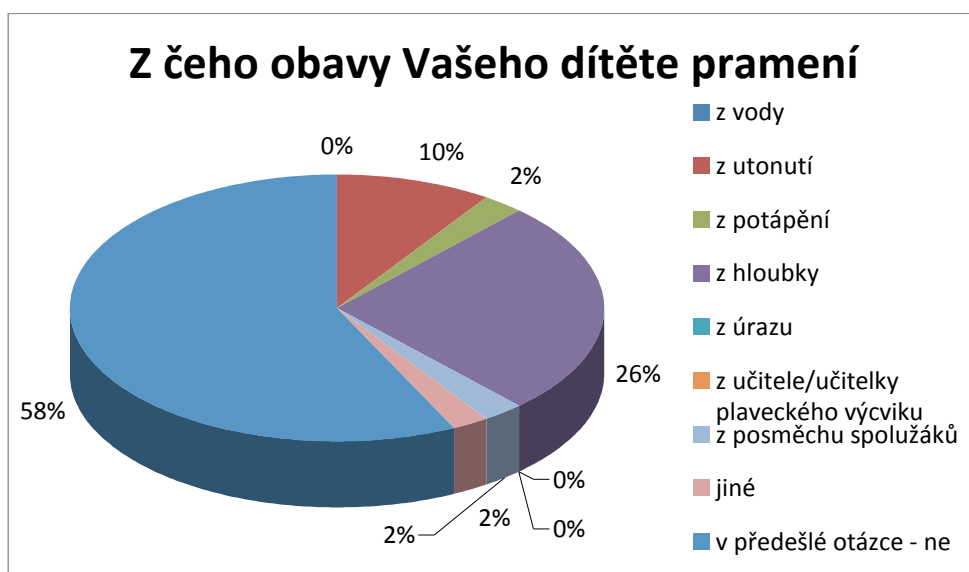

Devátá otázka měla upřesnit zda mají jejich děti při plaveckém výcviku z něčeho obavy. 55% obavy nemá, 31% občas, 14% obavy má.

Tabulka 22

Z čeho obavy vašeho dítěte pramení?	
	Počet
z vody	0
z utonutí	4
z potápění	1
z hloubky	11
z úrazu	0
z učitele plaveckého výcviku	0
z posměchu spolužáků	1
jiné	1
v předešlé otázce - ne	25

Graf 22

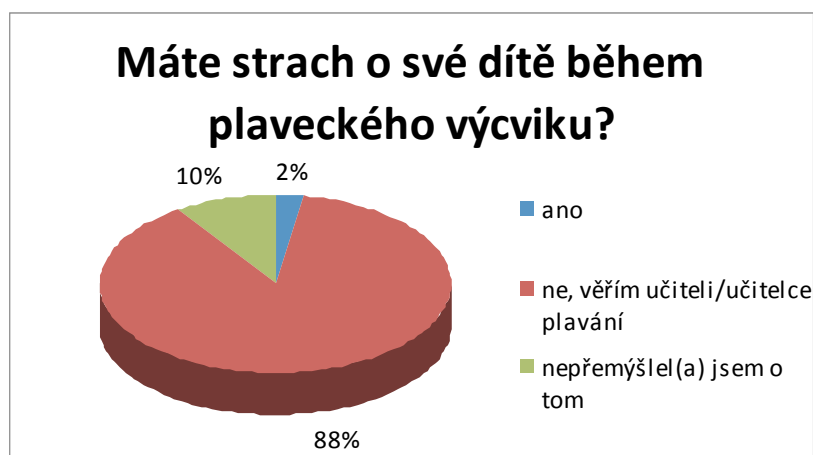

Desátá otázka měla vypovědět z čeho konkrétně. 26% dětí řeklo rodičům, že z hloubky, 10% z utonutí, 2% z potápění a 2% z posměchu spolužáků, což musí být sledováno, aby při plaveckém výcviku nedocházelo k šikaně. 58% dětí nemá žádné obavy. Jiné příčiny (2%) uvedla jedna matka, dítě si stěžovalo na bolest hlavy ze zápachu chloru v bazénu.

Tabulka 23

Máte strach o své dítě během plaveckého výcviku?	
	Počet
ano	1
ne, věřím učitelce/plavání	37
Nepřemýšlel(a) jsem o tom	4

Graf 23

Jedenáctá otázka: Máte strach o své dítě během plaveckého výcviku? 88% rodičů uvedlo, že věří pedagogickým pracovníkům, 10% rodičů o tom ani nepřemýšlelo, což je pro pedagogy zavazující. 2% to je v jednom případě rodiče strach mají, může to souviset s negativními odpověďmi v ostatních otázkách.

Tento výzkum, nás přivedl k závěru, že většina dotazovaných má k plavání pozitivní vztah a považuje ho za důležité pro život. Tuto skutečnost dokazují kladné odpovědi čtyřiceti rodičů na sedmou otázku, zároveň dva rodiče, v této otázce, nepovažují plavecký výcvik pro své dítě za důležitý, nevedou dítě k plavání, jak odpověděli na pátou otázku. Tři děti uvádí, že je plavání nebaví. Tento počet koresponduje s anketou názorů rodičů.

Porovnáním obou anket jsme zjistili podobnost některých odpovědí dětí i rodičů. Je zřejmé, že postoj dětí a jejich kladný či záporný vztah k vodnímu prostředí a tím i k výuce plavání z velké části ovlivňují rodiče. Dominantní roli také sehrává osobnost učitele plavání dané plavecké školy. Otázka zkoumající vztah dětí k osobě učitele plavání, z větší části vypovídá o vlnivosti tohoto vztahu. I přes množství her a využívání nadlehčovacích pomůcek, může pobyt ve vodě přinášet dětem některé aspekty (voda v očích), které jim nejsou příjemné a jsou jimi zaskočeny. Podle našeho mínění, zde sehrávají značnou roli učitelé plavání, učitelé žáků i rodiče, neboť dětem nebyly dostatečně vysvětleny požadavky a úkoly, které na ně budou kladeny po celou dobu plaveckého výcviku a které je povedou k přiblížení nebo ke splnění plavecké kompetence. Nevědomost dětí se mohla odrazit ve vztahu k učitelům plavání.

Výsledky ankety jsou cílem diplomové práce a budou použity pro potřeby učitelů základních škol i potřeby dané plavecké školy.

5.3 Úspěšnosti žáků při výuce plavání

Tuto část našeho výzkumu jsme zaměřili na porovnání plavecké úrovně žáků 3. a 4. tříd tří málotřídních škol. Pro orientaci počtu žáků z různých škol a pro přehled jejich výsledků po zahájení a po ukončení plaveckého výcviku jsme vytvořili tabulky (viz. příloha č 9).

5.3.1 Zhodnocení plavecké úrovně žáků

Porovnááme výuku žáků 3. a 4. třídy tří málotřídních ZŠ Pohledec, ZŠ Radňovice a ZŠ Slavkovice.

Počet sledovaných dětí byl 29. Před výukou 20 žáků byli plavci a 9 žáků neplavci. Splývání v poloze na prsou (prsa) zvládlo 27 žáků, splývání v poloze na zádech (znak) pouze 26. Z uvedeného počtu neplavců 4 žáci uplavali 1 – 9 m, 5 žáků 10 – 24 m a 20 žáků uplavalo 25 m a více.

Po zakončení výcviku splývání prsa i znak zvládlo všech 29 žáků. Plavci se stalo 27 žáků a 2 žáci zůstali neplavci.

Plavcem se žák stane, uplave-li 25 m a více, to se dvěma žákům z radňovické školy nepodařilo, jejich výkon byl 10 – 24 m.

Pohledecká a slavkovická škola měla 100% úspěšnost.

Pohledecká škola, která uvádí 100% plavců má výcvik nejintenzivnější. Děti začínají s výcvikem již v mateřské škole (MŠ), kde probíhá výuka předplavecká. Na ZŠ absolvují každoročně všichni žáci plavecký výcvik od 1. do 5. ročníku. Hodnotíme-li výkony žáků po výuce, tak nejzdatnější plavci, kteří uplavou 200 m i více, jsou všichni žáci pohledecké školy. Toto nasvědčuje tomu, že se vyplácí věnovat výcviku co nejvíce času. Děti navštěvují výcvik po dobu pěti až sedmi let.

Školy v Radňovicích a Slavkovicích mají rovněž předplavecký výcvik v MŠ, ale na ZŠ se zúčastňují plaveckého výcviku až ve 3. a 4. třídě, což se odráží na výsledcích plaveckých dovedností žáků.

Podle Jana Puše se při plaveckém výcviku naučí 86% žáků plavat. Podle našeho výzkumu se naučilo plavat z uvedených tří málotřídních ZŠ 93% žáků 3. a 4. tříd.

Vzorek výzkumu celkem odpovídá celostátnímu průměru.

6 DISKUZE

6.1 Charakteristika základní plavecké výuky podle RVP ZV

Povinná výuka plavání vychází ze školského zákona.

V České republice probíhá školní reforma, která se opírá o školský zákon. Od 1.9.2007 se učí na našich školách podle RVP ZV, který školy zpracovaly do svého Školního vzdělávacího programu, pro jednotlivé stupně vzdělávání. Obsah RVP ZV tvoří vzdělávací oblasti. Pro výuku plavání je rozhodující vzdělávací oblast Člověk a zdraví a vzdělávací obor Tělesná výchova (TV).

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví přináší základní podněty pro ovlivňování zdraví (poznatky, činnosti, způsoby chování), s nimiž se žáci seznamují, učí se je využívat a aplikovat ve svém životě. Žáci se seznamují s různým nebezpečím, které ohrožuje zdraví v běžných i mimořádných situacích, osvojují si dovednosti a způsoby chování (rozhodování), které vedou k zachování či posílení zdraví, a získávají potřebnou míru odpovědnosti za zdraví vlastní i zdraví jiných.

Vzdělávací obor Tělesná výchova spadá do oblasti Člověk a zdraví.

Základní vzdělávání je rozčleněno do dvou stupňů.

Na prvním i na druhém stupni ZŠ je zařazeno pod názvem Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností. V činnostech pro 1. stupeň je zařazeno plavání, konkrétně základní plavecká výuka, která obsahuje poznatky z „hygieny plavání, adaptaci na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob, prvky sebezáchovy a dopomoci tonoucímu“. Na 2. stupni je plavání zařazeno podle podmínek školy, přičemž by měla proběhnout zdokonalovací plavecká výuka zaměřená na osvojení „dalších plaveckých dovedností, dalšího plaveckého způsobu, dovedností záchranného a branného plavání, prvků zdravotního plavání a plaveckých sportů a na rozvoj plavecké vytrvalosti“. Tomuto zařazení odpovídá i současná praxe – žáci 1. stupně základních škol se zpravidla zúčastňují plavecké výuky ve dvou po sobě jdoucích ročnících, žáci 2. stupně mají plaveckou výukou jen výjimečně v závislosti na rozhodnutí ředitele a učitelů tělesné výchovy dané školy.

V rámcovém učebním plánu v oblasti Poznámky ke vzdělávacím oblastem, v části Disponibilní časová dotace na prvním a druhém stupni ZŠ se říká, že tato může být určena, podle uvážení ředitele školy, na posílení hodin

tělesné výchovy ve dvou po sobě následujících ročnících prvního stupně, kde probíhá výuka plavání.

6.2 Etapy plavecké výuky

Plaveckou výuku chápeme jako dlouhodobý proces osvojování a zdokonalování plaveckých dovedností. Je rozdělena do etap, které na sebe plynule navazují. Období, ve kterém se dítě učí plavat, rozdělujeme do tří etap. Ne vždy se v odborné literatuře setkáme s následujícím dělením.

- Přípravný plavecký výcvik – předplavecká výuka dětí v mateřských školách a 1. ročníku ZŠ.
- Základní plavecký výcvik – plavecká výuka, jako součást povinné TV na prvním stupni ZŠ organizovaná ve dvou po sobě následujících ročnících v rozsahu 20 hodin v každém ročníku, to je 40 hodin povinné výuky (pokud je uvedeno v ŠVP).
- Zdokonalovací plavecký výcvik – plavecká výuka na druhém stupni ZŠ.

Tyto etapy jsou rozpracovány podle RVP ZV do ŠVP (výukový program pro jednotlivé ročníky). Zařazení žáků patří do kompetence ředitelů jednotlivých plaveckých škol.

6.3 Základní výukový program

6.3.1 Přípravný plavecký výcvik

Cílem předplavecké výuky je dokonalé seznámení dětí s vodním prostředím. Je třeba docílit toho, aby se správně voleným metodickým postupem, dítě na vodní prostředí plně adaptovalo, docílit přirozeného, radostného a volného pohybu ve vodě.

Jednotlivé pohybové dovednosti se při výuce nezařazují samostatně, ale v určitých celcích, ve kterých se opakují. Vzhledem k tomu, že děti v tomto věku nemají abstraktní myšlení, myslí a pohybově reagují konkrétně na určitou situaci kolem sebe, je nejdůležitější činností této etapy hra a motivace veškeré pohybové činnosti (děti dělají vše jako žába, rybička, loďka a podobně).

Kurz má 10 lekcí s frekvencí jedné vyučovací (45 min.) hodiny týdně. Za naučení jednotlivých dovedností dostávají děti drobné odměny. Všechny děti dostávají po skončení výuky malé Mokrý vysvědčení.

6.3.2 Základní a zdokonalovací plavecký výcvik

Cílem plavecké výuky je naučit žáky plavat. Dát žákům základy dvou (ve zdokonalovací výuce tří) plaveckých způsobů. Ne u všech žáků se však podaří naučit plavecký způsob dokonale. U těchto žáků je důležité docílit trvale osvojeného kladného vztahu k vodnímu prostředí, což je zárukou, že se v plavecké dovednosti bude dále zdokonalovat.

U všech žáků se (ani ve zdokonalovací výuce, která je zaměřena na zdokonalení technického provedení pohybu) nepodaří projít celým obsahem učiva. Na základě poznání žáků, jejich pohybových a psychických schopností, je nutné vybrat z obsahu učiva to, co mohou zvládnout, aby byly položeny základy pro jejich další plaveckou budoucnost.

Vzhledem k tomu, že plavecká výuka je pedagogický proces je nutno dodržovat důležité pedagogické zásady: systematičnosti, postupnosti od jednoduchého ke složitějšímu, přiměřenosti, aktivity, názornosti, kolektivního a individuálního přístupu a trvalého osvojení. Dosažení nejdůležitějších postupných cílů – splývání, dýchání, nácvik jednotlivých pohybů a souhry, je nutné řadit ne za sebou, ale vedle sebe. Při výuce plavání nemáme pevnou metodickou řadu, ale vždy se v postupu musíme přizpůsobit schopnostem žáků.

Kurz má 20 hodin. Frekvence výuky je 10 x 2 hodiny (45 min.) týdně. Zhruba v 10 hodině se provede přezkoušení znalostí žáků, aby byly získány podklady k jejich hodnocení. Po skončení výuky dostávají žáci Mokrú vysvědčení, pedagogický doprovod pak záznamní list třídy s hodnocením žáků.

6.3.3 Základní výukový program pro 1. a 2. ročník ZŠ

Učivo předplavecké výuky se základy základní plavecké výuky.

Hygiena plavání – vštěpovat žákům hygienické zásady, vytvářet hygienické návyky:

- Vybavení dětí na výuku plavání, základní hygiena před vstupem do bazénu.
- Sprchování a otužování, sušení.
- Smluvené signály pro dorozumívání v prostředí bazénu.
- Zásady bezpečnosti při plavání a při pohybu v areálu bazénu.

Adaptace na vodní prostředí – formou her postupně a nenásilně adaptovat žáky na vodní prostředí, učit žáky nebát se vody. Postupně získávat důvěru v učitele plavání, podporovat přirozený pohyb ve vodě – chůzi, lezení, poskoky, běh a napodobivé činnosti.

Základní plavecké dovednosti – učit žáky popsaným základním plaveckým dovednostem:

- Orientace ve vodě – spojená s ponořením a potápěním, potopení obličeje a postupné otevírání očí, přetočení ve vodě podél osy těla, lovení předmětů z přiměřené hloubky, kotouly ve vodě, proplouvání kruhy apod.
- Plavecká poloha – splývání – vznášení ve vodě, splývání v obou polohách – na břiše a na zádech, splývání s pomůckami, splývání se zadržným dechem, splývání s výdechem do vody, splývání s odrazem od stěny, splývání bez pomůcek.
- Plavecké dýchání – mytí obličeje s výdechem do rukou, výdechy do hladiny, bublání do vody, výdechy s potopením obličeje, dlouhý postupný výdech, výdech s pohybovým úkolem, opakované výdechy do vody při různých pohybových činnostech.
- Skoky a pády do vody – skoky a pády do vody z nízkých poloh, ze sedu, dřepu a podřepu, ze stoje, skok po hlavě z nízké polohy.

Zvládnout základy plaveckého způsobu prsa nebo kraul a uplavat 10 – 25 metrů, reagovat na pohyb jiného plavce, mít schopnost dosáhnout okraje bazénu z kteréhokoliv místa bazénu.

Bezpečnost – naučit žáky přivolat záchranu a seznámit je s bezpečnostními zásadami plavání v přírodě.

Základní metoda – metoda smíšená, je v podstatě metoda analyticko-syntetická. Po neúplném procvičení pohybu končetin se přistupuje k nácviku souhry. Motorické zkušenosti jedince dovolují nácvik bez dokonalého seznámení s vodou.

6.3.4 Základní výukový program pro 3. ročník ZŠ

Učivo základní plavecké výuky.

Hygiena plavání – upevňovat základní hygienické návyky:

- Fyzická a psychická připravenost na výuku plavání.
- Vybavení žáků na výuku plavání.
- Základní hygiena před vstupem do bazénu a po skončení výuky.
- Sprchování, otužování a sušení.
- Smluvené signály pro dorozumívání v prostředí bazénu.
- Zásady bezpečnosti při plavání a pohybu v areálu bazénu.

Základní plavecké dovednosti – výuka dvou plaveckých způsobů v kombinaci prsa – znak, kraul – znak. Volba prvního plaveckého způsobu prsa nebo kraul se řídí dispozicemi a pohybovými schopnostmi žáků. Cílem je uplavat alespoň 25m jedním způsobem a 10m druhým způsobem:

- Splývání v obou polohách a po skoku do vody.
- Dýchání – opakované, pravidelné výdechy do vody bez pohybu, při prvkovém plavání až po dýchání při souhře.
- Skoky a pády do vody z okraje bazénu, se zvýšeného okraje a ze startovních bloků, nácvik jednoduchého startovního skoku z okraje bazénu.
- Orientace ve vodě spojená s ponořením a potápěním, potopení obličeje a otevření očí, přetočení ve vodě podél osy těla, lovení předmětů a pod.

Jednoduché prvky sebezáchrany - využít znakových prvků, plavání na boku, přivolání pomoci, seznámit žáky se zásadami plavání ve volné přírodě.

Základní metoda výuky - metoda smíšená

6.3.5 Základní výukový program pro 4. a 5. ročník ZŠ

Učivo zdokonalovací plavecké výuky.

Hygiena plavání – upevňovat získané hygienické návyky a rozšiřovat vědomosti o další nové poznatky:

- Zdravotní význam plavání, regenerace a rehabilitace.
- Fyzická a psychická připravenost na výuku, zvyšování zdatnosti.
- Vybavení žáků na výuku plavání.
- Základní hygiena před vstupem do bazénu a po skončení výuky.
- Sprchování, otužování a sušení.
- Smluvené signály pro dorozumívání v prostředí bazénu.
- Zásady bezpečnosti při plavání a pohybu v areálu bazénu.

Základní plavecké dovednosti – zdokonalovat a upevňovat získané plavecké dovednosti, zlepšování technického provedení pohybu, výuka třetího plaveckého způsobu, uplavat jedním způsobem 200 m podle pohybových schopností žáků zařadit průpravná cvičení plaveckého způsobu motýlek:

- Splývání v obou polohách.
- Pravidelné dýchání při plavání jednotlivými plaveckými způsoby.
- Skoky a pády do vody, nácvik jednoduchého startovního skoku se zvýšeného okraje a z bloků.
- Lovení předmětů pod hladinou.

Rozvoj plavecké vytrvalosti – zdokonalovat hlavně plavání plaveckým způsobem prsa a kraul.

Prvky sebezáchrany a dopomoci tonoucímu – skok do neznámé vody, šlapání vody na místě v hloubce, způsob zanořování, tažení, plavání pod hladinou, seznámit žáky se zásadami plavání ve volné přírodě.

Základní metoda – metoda smíšená

6.3.6 Základní výukový program pro žáky s lehkým mentálním postižením

Učivo základní plavecké výuky.

Hygiena plavání – základní hygienické návyky a zásady:

- Vybavení žáků na výuku plavání, základní hygiena před vstupem do bazénu.
- Sprchování a utužování, sušení těla.
- Způsoby dorozumívání v prostředí bazénu.
- Zásady bezpečnosti při výuce a při pohybu v areálu bazénu.

Adaptace na vodní prostředí – formou her adaptovat žáky na vodní prostředí, učit je nebát se vody, docílit přirozeného pohybu žáků ve vodě. Získávat důvěru v učitele plavání.

Základní plavecké dovednosti:

- Průpravné hry a cvičení na suchu.
- Dýchání do vody – mytí obličeje s výdechem do rukou, bublání do vody, výdechy s potopením obličeje – hry pro dýchání.
- Splývání – jednoduché nalehnutí na vodu s pomůckami v obou polohách.
- Pády a skoky do vody z nízkých poloh – prosté skoky a pády ze sedu, dřepu a podřepu a ze stoje po nohách.
- Jeden plavecký způsob (K, P, Z).

Na druhém stupni

- Další plavecké dovednosti.
- Zdokonalení plaveckého způsobu.
- Případně další plavecký způsob.
- Jednoduchá aquagymnastika.
- Prvky zdravotního plavání.
- Plavání na rychlost a souvislé plavání (nad 2 min).

Bezpečnost – seznámit žáky se zásadami plavání ve volné přírodě

Základní metoda – metoda komplexní, s využitím této metody se setkáváme u nejmenších dětí nebo tehdy, je-li třeba dokonalého seznámení s vodním prostředím.

6.4 Návrh plaveckých aktivit v rámci ŠVP

Na úrovni základního vzdělávání je předpokladem pro osvojování pohybových dovedností především žákův prožitek (Miklánková, 2005).

V hodinách TV žáci nachází prostor k osvojování a rozšiřování nových pohybových dovedností podle svých předpokladů a schopností. Učí se poznávat, využívat i ovládat různé sportovní náčiní a pomůcky, dochází k osvojování pravidel sportovních her, ke spolupráci při jednotlivých pohybových činnostech, dodržování pravidel bezpečného chování a jednání ve známém (školním) i neznámém prostředí.

Pohybová aktivita je nenahraditelným zdrojem podnětů pro zdravý růst a zvyšování funkčních schopností a odolnosti žáků. Je nutné vyhledávat a vytvářet podmínky pro aktivizaci žáků, do ŠVP zařadit dostatečně podnětné nabídky učení všem pohybovým dovednostem. Podle možností škol umožnit žákům zúčastnit se různých sportovních aktivit, v co největší míře využívat pohybových činností jako prostředků pro naplnění cílů všech oblastí RVP ZV.

Nedílnou součástí TV na 1. stupni ZŠ je výuka plavání, jedná se o jednu z nejzdravějších aktivit žáků, která napomáhá jejich rozvoji.

Plavecké aktivity:

- Zařazení plavecké výuky na 1. stupni ZŠ ve dvou po sobě jdoucích ročnících.
- Zařazení plavecké výuky na 1. stupni ZŠ ve všech po sobě jdoucích ročnících.
- Školní závody jednotlivců.
- Třídní přebory.
- Mezitřídní přebory.
- Nejlepší plavec málotřídních škol.
- Nejlepší plavec plně organizované školy.
- Závody družstev.
- Štafetové závody.

- Městské přebory.
- Nejlepší plavec obce.
- Závody plavání školní družiny.

Nadrámkové aktivity:

- Kroužek plavání.

Klíčová kompetence, která chybí v RVP ZV podle L. Dobrého: Naučit se využívat zdravotních benefitů pohybových aktivit.

Tělesná výchova je jediný školní předmět, který může mít přímý konkrétní dopad na zdraví mládeže a později i dospělé. Je klíčovým faktorem v podpoře a zvyšování pohybové aktivity mládeže jako významného činitele primární zdravotní prevence. Potřeba změnit tradiční pojetí tělesné výchovy souvisí s ohromným nárůstem výzkumných poznatků o zdravotních benefitech, které se hromadí již více než dvacet let. Autory jsou převážně lékaři. Jejich zásluhou se dostávají na veřejnost, mezi politiky, učitele, řídicí pracovníky, rodiče. Lékaři ve světě prosazují a žádají, aby tělesná výchova byla zařazována do výuky každý den jako povinný předmět. Lékaři stojí v čele tohoto silného hnutí. I když tyto nálezy nás mohou potěšit, zůstává před námi jedna obtížná překážka: jak se ztotožnit s těmito objevnými poznatky, změnit zažitě návyky, jak se stát pohybově aktivnějším (<http://www.ftvs.cuni.cz/tvsm/cisla/tvsm707.doc>).

7 Závěry

Dnešní doba umožňuje plavecký výcvik od nejujtějšího věku. Výcvik vedou erudovaní odborníci, učitelé plavání, kteří používají ty nejvhodnější postupy, aby se dětem plavání stalo do budoucna dobrou relaxací a zábavou, která jim v mnoha směrech obohatí život.

Hlavním cílem diplomové práce je zjistit přístup žáků málotřídních škol a jejich rodičů k výuce plavání na prvním stupni základní školy. Chtěli jsme touto prací ukázat, že přístup a vztah žáků k výuce plavání je ovlivňován nejen pedagogickými pracovníky, ale i rodiči. Ze získaných výsledků je zřejmé, že zájem rodičů o plavání se životním stylem přenáší také na děti. Průzkumem jsme získali kladné i záporné poznatky o vztahu dětí a jejich rodičů k vodnímu prostředí. Přesvědčili jsme se o malé informovanosti některých rodičů o významu výuky plavání pro jejich dítě.

Díličními úkoly bylo vytvořit anketní otázky na organizovaný plavecký výcvik pro žáky třetích a čtvrtých tříd a jejich rodiče, za pomoci zpětné vazby anketu vyhodnotit, ve vztahu k podmínkám škol a jejich školním vzdělávacím programům.

Zabývali jsme se zpracováním ankety, do které jsme zapojili žáky třetích a čtvrtých tříd a jejich rodiče. Zároveň jsme využili možnosti školy, která se výuky plavání účastní ve všech ročnících prvního stupně. Tuto anketu jsme rozšířili o názory žáků a rodičů prvního, druhého a pátého ročníku, k získání většího počtu informací. Anketa vypovídá o přístupu dětí a rodičů k výuce plavání. Zjišťovali jsme, co jim tato činnost přináší, čeho se obávají a zda je tato výuka pro život jedince důležitá.

Po vyhodnocení ankety jsme získali několik důležitých informací. Přesvědčili jsem se o tom, že plavání patří mezi vyhledávanou aktivitu. Ukázalo se, že děti většinou plavou rády, v této aktivitě jsou podporovány rodiči. Obě skupiny plaveckou výuku ve většině případů hodnotí pozitivně. Z analýzy vyplynulo, že učitelé plavání naučili plavat méně dětí než rodiče. Výsledky a zkušenosti plaveckých škol jsou jiné. Praxe ukazuje, že se většina dětí naučí plavat v plaveckých školách pod vedením erudovaných odborníků. Z výsledků výzkumu je zřejmé, že postoj dětí a jejich kladný, či záporný vztah k výuce plavání z velké části ovlivňují nejen rodiče, ale i osobnost učitele plavání dané plavecké školy. Některé získané údaje nás však přivedly k poznatkům o malé

vzájemné spolupráci doprovázejících pedagogů, učitelů plavání a rodičů. Dochází-li k malé informovanosti dětí, odráží se to v jejich negativním postoji k výuce plavání i k osobě vyučujícího. V popředí společného zájmu všech, musí stát dítě, kterému náleží získání informací, v co největší míře ještě před zahájením plaveckého výcviku a po celou dobu jeho průběhu.

Učitelé plavání musí získat o každém jedinci důležité informace o jeho vztahu k vodě, pocitech a obavách z neznámého prostředí. Jedině tak budou působit na každé dítě ve všech směrech jeho rozvoje a stanou se dítěti celoživotním vzorem. Zároveň je nutné prostřednictvím školy působit na rodiče těch dětí, které mají vlažný nebo žádný vztah k plavání. Je nanejvýš důležité změnit postoj rodičů k této aktivitě, přesvědčit je o významu plavání pro život jejich dítěte. Po celou dobu výcviku je třeba informovat rodiče o přístupu dítěte k výuce. Budou-li rodiče znát postoje svých dětí, můžou na ně kladně působit. Prostředníkem a zdrojem informací, by se měla stát škola. Záleží na každém učiteli, na jeho pedagogických a organizačních schopnostech, kolik dětí dovedou k získání plaveckých kompetencí.

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, jako součást nové kurikulární politiky, požaduje vytvořit užší kontakt mezi školou a rodiči při realizaci školního vzdělávacího programu. Bylo by vhodné tento kontakt rozšířit o větší spolupráci s řediteli a učiteli plaveckých škol.

Plavecké školy nabízí žákům, ještě před zahájením výcviku, ke zhlédnutí výukového programu (video), který pojednává o bezpečnosti a prostorách daných škol. Zároveň mají děti možnost shlédnout ukázky z výuky, jsou jim představeny pomůcky, které budou při výcviku používat. Ani tento postup však nenahradí přímé působení na dítě.

Věříme, že námi získané poznatky budou dále sledovány a stanou se výchozím bodem k naplnění plavecké kompetence dětí.

Dalším naším úkolem bylo provést komparaci a evaluaci plavecké úrovně žáků třetích a čtvrtých tříd na prvním stupni základních škol na začátku a konci plaveckého výcviku. Porovnávali jsme výsledky žáků tří málotřídních škol. Pro získání informací jsme vypracovali tabulky plavecké úrovně žáků před zahájením plaveckého výcviku a po jeho ukončení. Na základě těchto výsledků můžeme konstatovat, že absolvují-li žáci plavecký výcvik, dochází ke zlepšení jejich plavecké úrovně. Výsledky žáků jednotlivých škol nás přesvědčily o větší

plavecké úrovni žáků, kteří se účastní výcviku ve všech po sobě následujících ročnících prvního stupně základní školy oproti žákům, kteří tento výcvik absolvují pouze ve dvou po sobě jdoucích ročnících (třetí a čtvrtý ročník). Vzorek našeho průzkumu odpovídá celostátnímu průměru i přesto, že námi sledované skupiny byly početně malé. Pro potvrzení výsledků, ke kterým jsme dospěli, by bylo vhodné provést výzkum na větším vzorku žáků.

V následující části naší práce jsme se zabývali vytvořením návrhu základního a rozšiřujícího učiva pro plavecký výcvik žáků prvního stupně základních škol v rámci školního vzdělávacího programu. Ke splnění této části jsme analyzovali dostupné literární zdroje. O konzultaci a poskytnutí materiálů jsme požádali prezidenta Asociace plaveckých škol Mgr. Jana Puše. Každá plavecká škola vypracovává svůj výukový program individuálně, který vychází z rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání a podmínek školy.

V závěru diplomové práce jsme navrhli plavecké aktivity, které jsou součástí školního vzdělávacího programu. Světová zdravotnická organizace klade velký důraz na výchovu ke zdraví a zároveň požaduje zlepšit teoretické znalosti a praktické dovednosti, které by mohly ovlivnit zdravý způsob života i životní styl dětí a mládeže. Je nutné vyhledávat a vytvářet podmínky pro aktivizaci žáků a do školního vzdělávacího programu zařadit podnětné nabídky učení se všem pohybovým dovednostem. Plavání, jako jedna z nejzdravějších aktivit, tomuto rozvoji napomáhá.

V závěru naší práce jsme poukázali na klíčovou kompetenci, která chybí v rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání podle L. Dobrého: Naučit se využívat zdravotních benefitů pohybových aktivit.

8 SOUHRN

Plavání patří mezi nejpřirozenější způsob pohybu člověka a je jednou ze základních lidských dovedností. Aby děti mohly tuto pohybovou aktivitu provozovat, musí si tuto dovednost osvojit. Školní výuka plavání zábavnou a nenáročnou formou připravuje žáky na celoživotně využitelnou sportovní aktivitu.

Od roku 2007 se učí na školách podle Rámcově vzdělávacího programu, který školy zpracovaly do svého Školního vzdělávacího programu. Rámcový vzdělávací program v části Člověk a zdraví jednoznačně ukládá školám vytvářet podmínky pro zdravý způsob života a péči o zdraví. Školám se doporučuje vyrovnat určitý pohybový deficit žáků. Základní vzdělávání tak reaguje na poznatky lékařů, že zdravotních oslabení přibývá, takřka 50% žáků je nějakým způsobem zdravotně postiženo. Nejzdravější pohybovou aktivitou je pravidelné plavání.

Ve školním roce 2007/2008 prošlo plaveckou výukou v rámci povinné tělesné výchovy na prvním stupni základních škol cca 200 tisíc žáků (Učitelské noviny č. 4/2008). Statistiky udávají počet každoročně utonulých přes 200 osob.

V diplomové práci se zabýváme výukou plavání na prvním stupni základních škol v rámci povinné tělesné výchovy.

V teoretické části jsme provedli přehled materiálů, které se této problematice týkají. Popisujeme historickou cestu vývoje plavání ve světě i v českých zemích. Dále se zabýváme vývojem plavecké výuky na základních školách a následným vznikem plaveckých škol. Na tuto část práce navazujeme přehledem poznatků o systému a organizaci plavecké výuky na prvním stupni základních škol. Následně obecně charakterizujeme rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání a školní vzdělávací program.

V hlavní části diplomové práce jsme se zabývali zpracováním ankety pro děti a jejich rodiče. Získali jsme důležité a zajímavé informace, týkající se problematiky plaveckého výcviku. Některé odpovědi nás přivedly k názoru o potřebě zvýšit podíl spolupráce mezi učiteli žáků, učiteli plavání a rodičů. Společným působením a větší koncentrací na děti, kterým výcvik nepřináší žádoucí podněty, zlepšit jejich dosavadní postoje k této dovednosti. Jedině tehdy, bude-li se dítě cítit bezpečně, obklopeno zájmem, příkladem a co nejznámějším mu prostředím, podaří se mu prožít nezapomenutelné okamžiky

při plaveckém výcviku a dále tyto aplikovat ve svém dalším životě, Tuto spolupráci realizovat v rámci školního vzdělávacího programu.

Poté sledujeme a porovnáváme plaveckou úroveň žáků třetích a čtvrtých tříd základní školy před zahájením plaveckého výcviku a po jeho ukončení. Ověřili jsme větší úspěšnost žáků, kteří absolvují plavecký výcvik nepřetržitě ve všech ročnících prvního stupně základních škol, oproti žákům, kteří se výuky plavání účastní ve třetím a čtvrtém ročníku základních škol. Z dosažených výsledků je zřejmé, že v úsilí zakladatelů plaveckých škol je třeba pokračovat a plavecký výcvik prvořadě zařadit do školního vzdělávacího programu nejen základních škol, ale všech škol.

Charakteristikou základní plavecké výuky rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání poukazujeme na zařazení plaveckého výcviku ve vzdělávací oblasti Člověk a zdraví vzdělávacího oboru Tělesná výchova.

V kapitole Základní výukový program předkládáme příklady zpracovaného školního vzdělávacího programu pro přípravný, základní a zdokonalovací plavecký výcvik, zároveň předkládáme výukový program pro žáky s lehkým mentálním postižením.

V závěru diplomové práce uvádíme návrh plaveckých aktivit v rámci školního vzdělávacího programu.

Plavecká výuka již není na školách povinnou záležitostí. Záleží pouze na vedení školy, zda je nakloněno této pohybové aktivitě a i nadále zařadí plavecký výcvik i jiné plavecké aktivity do svého školního vzdělávacího programu, neboť plavání znamená pro každé dítě zároveň zajištění jeho existence. Umí-li dítě plavat, je chráněno před utonutím.

9 SUMMARY

Swimming is the most natural kind of sport activity of people and it is one of the basic people abilities. Swimming training in schools is a joy for children and not too demanding form of preparing pupils for a lifetime physical activities.

The schools educate according to The Framework education programmes from 2007. In the part People and health there is a commitment to create conditions for a healthy way of living. It is recommended to offset a lack of physical exercise of the pupils. Poor health conditions are common and almost 50% of pupils are negatively impacted. Swimming is one of the most healthy solutions.

200 thousand pupils went through swimming training in 2007/2008 school year (Učitelské noviny 4/2008). At the same time statistics speak about 200 persons drowned annually.

In the theoretical part of the thesis we deal with the historical path of swimming in the world and in the Czech country. Ideal with the development of the swimming education in primary schools and the origin of swimming schools. Following is the overview of experience with the system and organization of the swimming training at the first grade of the primary schools. Then we describe the framework education programme for the primary education.

In the main part we deal with the questionnaire for pupils and their parents. We obtained important and interesting information. The results led us to the conclusion of the importance to enhance the co-operation between teachers, swimming teachers and parents. Only if pupils feel safe, motivated and are focused, their attitude improves and they become more ready for using the abilities in their life. Such a co-operation should be organized within school education programmes.

Then we compare swimming level of the pupils of the third and the fourth grade of the primary schools before and after the training. The highest results are linked to the continuous training throughout all the years. It is obvious – based on the gained results – that swimming training should become a part of the school education programme at all education levels.

In the chapter Basic education programme we submit examples of an education programme for a preparatory, basic and developed swimming

training, at the same time we present a programme for pupils with a limited mental handicap.

As a conclusion we submit a proposal for swimming activities in the framework of school education programme.

Swimming training is not obligatory anymore. It is a matter of the school management to involve it into their education programme with the aim to develop physical capabilities and to protect people's lives.

10 REFERENČNÍ SEZNAM

Bank, L. (1991). *Plavecký výcvik*. Olomouc : Univerzita Palackého

Blatný, R. (1996). *La Manche - kanál slávy a prokletí*.

Gavora, P. (2000). *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno : Paido

Giehl, J. & Hahn, M. (2000). *Plavání*. České Budějovice : KOPP

Hoch, M. et al. (1983). *Plavání (teorie a didaktika)*. Praha : SPN

Hoch, M. & Černušák, V. et al. (1975). *Plavání*. Praha : SPN

Chráška, M. (2007). *Metody pedagogického výzkumu*. Praha : Grada Publishing, a.s.

Miklánková, L. (2005). *Didaktika tělesné výchovy na 1. stupni škol*. Olomouc : Univerzita Palackého

Puš, J. et al. (1996). *Plavání – učební text pro cvičitele*. Praha : Asociace plaveckých škol

Odborný měsíčník pro ředitele škol č. 4/2006. *Řízení školy*. Praha : ASPI, a.s.

Talpa, J. (1995). *Vznik a vývoj plaveckých škol v naší republice*. Zpravodaj Asociace plaveckých škol

Učitel'ské noviny č. 26/2005. *Z učitelů plavání se stali pedagogičtí pracovníci*. Praha : GNOSIS spol. s r. o.

Učitel'ské noviny č. 4/2008. *K výuce plavání na základních školách*. Praha : GNOSIS spol. s r. o.

Valenta, J. (2009). *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem*. Olomouc : ANAG, spol. s r. o.

Výzkumný ústav pedagogický (2005). *Manuál pro tvorbu školních vzdělávacích programů v základním vzdělávání*. Praha : Tauris

Výzkumný ústav pedagogický (2005). *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. Praha : Tauris

Internetové prameny:

<http://www.asocplavskol.eu> [on-line] cit. 2008-02-03

<http://www.ftvs.cuni.cz/tvsm/cisla/tvsm707.doc> [on-line] cit. 2008-02-03

http://www.bazen-neratovice.wz.cz/smlouva_ps.doc [on-line] cit. 2008-02-03

11 PŘÍLOHY

Seznam příloh

Příloha č. 1 - Stanovy Asociace plaveckých škol

Příloha č. 2 - Desatero cvičitele plavání

Příloha č. 3 - Smlouva o výuce v plavecké škole

Příloha č. 4 - Záznamní list třídy

Příloha č. 5 - Záznamní list skupiny

Příloha č. 6 - Bezpečnostní a hygienické zásady pro žáky při výuce plavání

Příloha č. 7 - Dotazník pro žáky

Příloha č. 8 - Dotazník pro rodiče

Příloha č. 9 - Tabulky plavecké úrovně žáků 3. a 4. ročníku

Příloha č. 1 - Stanovy Asociace plaveckých škol:

§1: Název - sídlo - působnost

1. Název: Asociace plaveckých škol v České republice (APŠ v ČR).
2. Sídlo: Jana Boubínová, tajemnice, Na Vinici 11, 100 00 Praha 10 - Strašnice.
3. Působnost: APŠ působí na území České republiky.

§2: Cíle - zásady - poslání

1. APŠ je dobrovolné, nezávislé zájmové sdružení plaveckých škol a osob zajišťujících plaveckou výuku, nebo dalších subjektů, které se chtějí podílet na programu APŠ v souladu s platnými zákony.
2. APŠ jako právní subjekt zastupuje zájmy svých členů vůči jiným orgánům, organizacím a státní správě.
3. APŠ sleduje rozdílnost při vzniku plaveckých škol a jejich transformaci na různé právní subjekty.
4. APŠ se podle možností podílí na vytváření legislativních podmínek pro práci plaveckých škol ve vztahu ke školství a místní správě.
5. APŠ pomáhá plaveckým školám v oblasti metodiky, organizuje školení a podílí se na přípravě učitelů plavání.
6. APŠ informuje své členy na svých webových stránkách.
7. APŠ poskytuje poradenskou službu v oblasti platné legislativy, související s plaveckou výukou.

§3: Členství

1. Řádným členem APŠ pro daný školní rok se stává plavecká škola, která se ke členství přihlásí a uhradí roční registrační poplatek.
2. Čestným členem se může stát osoba, která se zvláště zasloužila o rozvoj plavecké výuky (není povinna uhradit členský poplatek). Čestné členství uděluje na návrh prezidia valná hromada.
3. K členství se může přihlásit i osoba, která není činná v plavecké výuce a jako příznivec se zaplacením registračního poplatku snaží přispět rozvoji plavecké výuky.
4. Členství vzniká zaplacením stanoveného poplatku.

§4: Práva a povinnosti členů

1. Členové APŠ rozvíjejí aktivní činnost, která se řídí vnitřními předpisy APŠ.
2. Každý registrovaný člen má hlasovací právo a právo navrhnout svého zástupce do orgánů APŠ.

§5: Ukončení členství

1. Ukončení členství:
 - a. vystoupením (je třeba oznámit písemně)
 - b. nezaplacením registračního poplatku
 - c. vyloučením
2. Členem používaný majetek APŠ musí být při ukončení členství vrácen.

§6: Organizační struktura a orgány

1. Volební období je čtyřleté.
2. Nejvyšším orgánem je valná hromada, která volí tříčlenné prezidium a tříčlennou revizní komisi.
3. Prezidium jmenuje ze svého středu prezidenta. Pokud se tříčlenné prezidium nedohodne na osobě prezidenta, zvolí ho Valná hromada.
4. Valná hromada se koná nejméně jednou ročně, jednou za čtyři roky je volební. Valnou hromadu svolává prezidium nejméně jeden měsíc předem. K úkolům valné hromady patří zejména projednávat a schvalovat zprávu o činnosti prezidia, zprávu RK, zprávu o hospodaření. Valná hromada rozhoduje o návrzích, o změnách stanov, a každý čtvrtý rok volí prezidium. Dále volí RK.
5. Valná hromada se koná na podnět prezidia, nebo na žádost nejméně 1/2 členů APŠ. Každý člen disponuje při volbách jedním hlasem (viz §3).
6. Valná hromada schvaluje vyloučení členů, výši registračních poplatků a další poplatky za poskytování služeb. Může měnit rozhodnutí prezidia, vydaná mezi valnými hromadami.
7. Valná hromada deleguje svoje pravomoci na období mezi jednáním valné hromady na prezidium.
8. Prezidium zabezpečuje činnost mezi valnými hromadami.
9. Prezidium svolává prezident podle potřeby, nejméně však 4x ročně.
10. Prezidium zejména:

- a. jmenuje ze svého středu prezidenta;
- b. jedná jménem APŠ se státními orgány a dalšími partnery, sestavuje pracovní skupiny pro řešení jednotlivých problémů, využívá znalostí, schopností a možností jednotlivých členů APŠ při uskutečňovaných jednáních;
- c. rozhoduje o uvolňování finančních prostředků dle interních předpisů;
- d. navrhuje valné hromadě změny interních předpisů;
- e. navrhuje valné hromadě čestné členy;
- f. jmenuje tajemníka APŠ.

11. Prezident

- a. zastupuje APŠ navenek a jedná jejím jménem, rozhoduje o opatřeních, která nesou odklad, včetně operativního uvolňování finančních prostředků dle interních předpisů. O takto učiněných opatřeních informuje prezidium;
- b. svolává zasedání prezidia;
- c. jmenuje prvního a druhého viceprezidenta. V případě nepřítomnosti prezidenta ho zastupují členové prezidia.

12. Tajemník

- a. vede agendu APŠ;
- b. zúčastňuje se schůzí prezidia APŠ.

13. V případě, že nebude moci některý z členů vykonávat svoji funkci, prezidium doplní tajemník APŠ do nejbližší Valné hromady, která zvolí nového člena prezidia.

§7: Revizní komise

1. Revizní komise je nezávislou komisí s přímou odpovědností valné hromadě. Provádí kontrolu hospodaření s finančními prostředky.
2. Schází se podle potřeby, nejméně však jedenkrát ročně. RK svolává předseda RK.
3. Výsledky šetření předkládá valné hromadě.
4. Volena je valnou hromadou na čtyřleté funkční období.

§8: Principy rozhodování

1. Kolektivní rozhodování je přijímáno veřejným hlasováním nadpoloviční většinou přítomných v okamžiku hlasování.
2. Volby na valné hromadě jsou tajné. O jejich výsledku rozhoduje počet odevzdaných platných hlasů. Členy prezidia se stávají ti z kandidátů, kteří obdrželi nejvyšší počet platných hlasů.

§9: Finanční prostředky a hospodaření

1. K dosažení cílů si APŠ vytváří vlastní zdroje, kterými jsou příspěvky členů, příspěvky sponzorů, apod.
2. Při hospodaření s těmito prostředky je závazné dodržování obecně platných a interních předpisů.
3. APŠ mimo vytvoření nezbytné rezervy nesleduje vytváření zisku. Všechny prostředky budou věnovány ke zlepšování služeb členům.

§10: Zánik APŠ

APŠ zaniká rozhodnutím valné hromady, která rozhodne i o majetku a aktivech a pasivech APŠ.

Příloha č. 2 - Desatero cvičitele plavání (Doc. Miloslav Hoch, CSc.):

1. Naučit všechny děti plavat a přivést je do pravidelného plavání.
2. Bez lásky k dětem a k plavání je práce bezduchá a nepřinese úspěch.
3. Výuka plavání je pedagogický proces, který předpokládá slušnou úroveň technických znalostí.
4. Skutečné mistrovství prokáže ve výuce cvičitel úspěchy s žáky, jejichž vztahy k vodě a pohybu se vymykají normálu. Právě zde je zvláště důležité využívat povzbuzení a pochvaly.
5. Uspokojí-li se cvičitel lacinými úspěchy s bezproblémovými žáky (cca 75%) a nemá-li dost zájmu věnovat výuce více pedagogického úsilí, dostane se do monotónní a stereotypní výuky.
6. Základní výuka vyžaduje důslednost, houževnatost a trpělivost cvičitele, neboť je i výchovnou činností.
7. K docílení správné představy nacvičovaného pohybu je i ukázka ve vodě.
8. Kolektivní výuka, výkonnostní rozdělení do družstev a bezvadná kázeň zvyšuje produktivitu výuky, neboť vytváří dobré prostředí a pomáhá k překonání různých psychických a motorických překážek.
9. Cvičitel získává autoritu celkovým chováním, vztahem k dětem, výstižným výkladem, ve výuce bezpečností, správnou metodikou a zvyšuje ji dobrou ukázkou.
10. Jen jediný případ poškození zdraví (i ve smyslu psychologickém) – v důsledku zanedbání bezpečnosti a vztahu k žákům – nevyváží, ale naopak znehodnotí – sebevětší výukové úspěchy.

Příloha č. 3 - Smlouva o výuce v plavecké škole:

Smlouva o výuce v plavecké škole

mezi

Obstaravatelem:

zastoupený:

IČO:

bank. spoj.:

Objednavatelem:

zastoupeném:

IČO:

bank. spoj.:

1 – předmět plnění

Výuka plavání a jeho základů pro žáky mateřských škol, základních škol a středních škol.

2 – Povinnosti obstaravatele

- a) Obstaravatel zajistí pro objednavatele odbornou plaveckou výuku dětí dle objednávky s počtem lekcí _____ a se zahájením od_____. Výuka bude prováděna kvalifikovanými cvičiteli se zajištěním nezbytných pomůcek v plaveckém bazénu Zde bude umožněno převléknutí dětí v šatnách minimálně 15 min před zahájením a 15 min po skončení plavecké výuky.
- b) Pravidelně zaznamenává účast dětí do docházkových listů.
- c) Zodpovídá za bezpečnost svěřených žáků od zahajovacího nástupu , během výuky až do závěrečného nástupu.
- d) V případě úrazu poskytne první pomoc, provede zápis do Knihy úrazů a nechá záznam podepsat i osobu, která žáka doprovází, v případě nutnosti zavolá záchranou službu

3 - Povinnosti objednavatele

- a) Před první hodinou výuky budou předány vyplněné docházkové listy, opatřené podpisem odpovědného zástupce, potvrzující zdravotní způsobilost všech dětí, účastnících se plaveckého výcviku.
- b) Děti, účastníci se výuky, budou mít výbavu k výuce – plavky, koupací čepici, mýdlo a ručník označené jmenovkou a uložené v igelitové tašce.
- c) Děti přijdou k výuce v doprovodu pedagogického dozoru staršího 18ti let, který předá vyplněné docházkové listy vedoucímu plavecké školy před první lekcí, dále vždy zkontroluje výbavu a oblečení dětí před zahájením a po skončení výcviku. Bude ručit za pořádek v šatnách a za řádné umytí a osprchování dětí. Děti předá vedoucímu cvičiteli k nástupu na hodinu. Po ukončení hodiny si převezme děti po rozchodu, zajistí jejich osprchování, oblečení a návrat do školy či školky.
- d) Doprovod a děti, které se nezúčastní výuky budou ke vstupu k bazénům používat pouze tričko, krátké kalhoty a čisté přezůvky.

4 – Cena za výuku

Obstaravatel se zavazuje účtovat pro období _____ za plaveckou výuku částku _____ Kč za lekci a dítě. Lekce trvá 45 minut.

5 - Všeobecná ustanovení

- a) Účastníci plaveckého výcviku jsou povinni dodržovat Návštěvní řád Plaveckého bazénu
- b) PŠ je oprávněna v případě havárie či jiného závažného důvodu odstávky bazénu odvolat plavecký výcvik. PŠ pak poskytne po dohodě škole či školce náhradní termín.

Tato smlouva může být měněna pouze se souhlasem obou smluvních stran a to písemnou formou. Smlouva je vyhotovena ve dvou exemplářích, z nichž každá strana obdrží po jednom výtisku. Nedílnou součástí této smlouvy je příloha č.1 – Povinnosti Plavecké školy a škol.

V dne _____

objednavatel

obstaravatel

Příloha č. 1 ke Smlouvě o výuce v plavecké škole

Zařazení Plavecké školy

Plavecká škola je registrována na Živnostenském úřadu a má vystaven Živnostenský list pro tuto činnost. Proto je třeba v souladu s §7 odst.7 zákona č.561/2004, dle kterého ve školách a školských zařízeních zajišťují vzdělávání (pouze) pedagogičtí pracovníci podle zákona č.563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících , je v případě smluvního zajištění výuky plavání u fyzické nebo právnické osoby, která není plaveckou školou zapsanou v rejstříku škol a nebo školských zařízení nutná přítomnost doprovázejícího pedagogického pracovníka po celou dobu výuky plavání.

Povinnosti PŠ

- 1) Zajistit odbornou plaveckou výuku v Plaveckém bazénu v rozsahu dle objednávky a v termínu potvrzeném Plaveckou školou.
- 2) Zajistit kvalitu vody dle platných vyhlášek, čistotu a pořádek v prostorách šaten a bazénů.
- 3) Určit místo – část šaten na převlečení pro školu, v případě potřeby poskytnout zámky proti podpisu.
- 4) Umožnit dětem a doprovodu vstup do šaten vždy nejméně 15 min před zahájením vyučovací hodiny.
- 5) Převzít děti při nástupu u plaveckého bazénu a předat děti po ukončení plavecké výuky po nástupu u bazénu zástupci školy.
- 6) Zajistit pojištění Plaveckého bazénu na činnosti, které provozuje.
- 7) vést evidenci úrazů a ztracených či odcizených věcí.

Povinnosti školy

- 1) Před započítím kurzu odevzdat seznam dětí potvrzený podpisem odpovědného zástupce školy či rodičů, kde podpisem potvrdí, že jejich zdravotní stav nevyžaduje omezení jejich výuky v Plavecké škole.
- 2) Dopravit děti na Plavecký bazén tak, aby byly připraveny u bazénu vždy 5 minut před zahájením hodiny.
- 3) Zkontrolovat vždy momentální zdravotní stav dětí, jejich vybavení – plavky, čepici, ručník, mýdlo.
- 4) Před zahájením hodiny informovat zástupce Plavecké školy o případných problémech či indispozicích.
- 5) Provádět dozor u dětí až do nástupu u bazénu a po skončení hodiny po nástupu u bazénu.
- 6) Dozor a neplavající děti budou mít povolen pobyt na plaveckém bazénu v plavkách, eventuelně ve sportovním oblečení a pouze v prostorách vymezených vedoucí Plavecké školy.
- 7) Oznámit jakýkoli úraz či ztrátu věcí zástupci Plavecké školy eventuelně šatnáře.
- 8) Zajistit, aby byla včas provedena úhrada za lekce, tj. Kč za dítě a lekci.
- 9) Zajistit, aby děti s sebou do šaten nenosili žádné cenné předměty.
- 10) Zajistit dozor neplavajících dětí osobou starší 18-ti let.

Příloha č. 4 - Záznamní list třídy:

Příloha č: 5 - Záznamní list skupiny:

Příloha č. 6 - Bezpečnostní a hygienické zásady pro žáky při výuce plavání:

1. Do prostoru šaten, sprch a bazénu je přístup bez doprovodu zakázán.
2. Po příchodu k šatnám, se každý žák vyzuje, boty si uloží do sáčku (jsou k dispozici) odnese do šatny a uloží ve skříňce. V šatně se každý žák převlékne, svoje věci si uloží do skříňky, připraví si plavky, ručník a vlastní mýdlo a vyčká pokynu pedagogického doprovodu.
3. Před osprchováním jde každý žák na WC, sprchuje se bez plavek s použitím vlastního mýdla. Po příchodu do bazénové haly si uloží věci do regálů a odnáší si pouze ručník. Do prostoru bazénu je zakázáno přinášet jídlo a pití.
4. Do bazénu je povolen vstup jen žákům naprosto zdravým.
5. Výuky ve vodě se nesmí zúčastnit žáci postižení horečkou, zánětem očních spojivek, nakažlivými chorobami, vyrážkami a žáci jejichž některý člen rodiny je postižen infekční nemocí. Z důvodu zvýšené možnosti ohrožení zdraví nesmí mít žáci při výuce náramky, náušnice, náhrdelníky, prsteny, ozdobné kroužky a pod. Pokud mají děvčata dlouhé vlasy, musí je mít vhodným způsobem sepnuté. Žáci, kteří jsou přítomni, ale výuky se nezúčastňují, musí být vhodně převlečeni.
6. Vyučovací hodina začíná a končí nástupem žáků. Do vody v bazénu jdou žáci jen na přímý pokyn vyučujícího učitele nařízeným způsobem.
7. Do bazénu není dovoleno skákat, výjimku tvoří pouze plavecký výcvik.
8. Při vlastní výuce je nutno dodržovat veškerá nařízení a pokyny vyučujícího učitele.
9. Pokud žák potřebuje z nutných důvodů odejít z bazénu (WC, nevolnost apod.), musí uvědomit vyučujícího učitele.
10. Do vody je zakázáno plivat, močit nebo jiným způsobem ji znečišťovat.
11. V celém prostoru bazénů, sprch a šaten je přísný zákaz běhání. Chodte pomalu a opatrně.
12. Při plavecký výuce není dovoleno používat plavecké brýle. Výjimku může povolit vyučující učitel.
13. Po skončení výuky se sprchují žáci chladnější vodou (otužování). Po dokonalém usušení (z bezpečnostních důvodů zapíná sušáky pouze pedagogický doprovod) odcházejí do šaten, kde se obléknou. Podle pokynů pedagogického doprovodu odcházejí ze šaten.

Příloha č. 7 - Dotazník pro žáky:

Dotazník pro žáky

Základní údaje:

Ročník: _____

Ročník, ve kterém jsi navštěvoval(a) plavecký výcvik:

1. ročník
2. ročník
3. ročník
4. ročník
5. ročník

U následujících otázek zakroužkujte vždy jednu odpověď.

1. Uměl(a) jsi plavat, již před zahájením plaveckého výcviku?

- a) ano
- b) ne
- c) trochu

2. Kdo tě naučil plavat?

- a) rodiče
- b) kamarád(ka)
- c) sám
- d) učitelka plavání
- e) někdo jiný (kdo) _____

3. Kde jsi se naučil(a) plavat?

- a) při plaveckém výcviku
- b) v plaveckém bazéně
- c) v rybníku, koupališti
- d) v moři

4. Plaveš rád(a)?

- a) plavání mě baví
- b) plavání mě nebaví
- c) plavání mě baví jen někdy

5. Máš při plavání z něčeho obavy?

- a) nemám
- b) z utonutí
- c) z potápění
- d) z hloubky
- e) z úrazu
- f) z učitele plaveckého výcviku
- g) jiné _____

6. Navštěvuješ plavecký výcvik rád(a)?

- a) ano
- b) ne
- c) někdy

7. Při plaveckém výcviku tě nejvíce baví?

- a) plavání bez pomůcek
- b) plavání s pomůckami
- c) potápění
- d) skoky z bloku
- e) hry

8. Máš rád(a) učitele plavání?

- a) ano
- b) ne
- c) někdy

9. Těšíš se na příští plavecký výcvik?

- a) hodně
- b) docela ano
- c) vůbec

10. Co ti plavecký výcvik přinesl?

- a) naučil(a) jsem se plavat
- b) zdokonalil(a) jsem se v plavání
- c) přestal(a) jsem se bát vody
- d) bojím se více, než dříve
- e) výcvik mě nebavil

Děkuji za Vaši spolupráci
Marie Kučerová

Příloha č. 8 - Dotazník pro rodiče:

Dotazník pro rodiče

Vážený rodiče,

chtěla bych Vás poprosit o vyplnění dotazníku, týkajícího se výcviku plavání Vašich dětí. Dotazník je anonymní.

Děkuji za Vaši ochotu

Základní údaje:

Věk: _____

Ročník, ve kterém je vaše dítě:

1. ročník
2. ročník
3. ročník
4. ročník
5. ročník

U následujících otázek zakroužkujte vždy jednu odpověď.

1. Umíte plavat?

- a) ano
- b) ne
- c) trochu

2. Kde jste se naučil(a) plavat?

- a) v plaveckém bazéně
- b) v rybníku, koupališti
- c) v moři
- d) při plaveckém výcviku

3. Kdo Vás naučil plavat?

- a) rodiče
- b) kamarád(ka)
- c) sám
- d) učitelka plavání
- e) někdo jiný (kdo) _____

4. Kdy jste se naučil(a) plavat?

- a) v dětství
- b) v dospělosti
- c) nevzpomínám si

5. Vedete své děti k plavání?

- a) celoročně
- b) v létě
- c) občas
- d) nevedu

6. Umělo Vaše dítě plavat, již před zahájením plaveckého výcviku?

- a) ano
- b) ne
- c) trochu

7. Považujete plavecký výcvik za důležitý a proč?

- a) ano _____
- b) ne _____

8. Jaký vztah má k plaveckému výcviku Vaše dítě?

- a) kladný
- b) záporný
- c) neutrální

9. Má vaše dítě při výcviku z něčeho obavy?

- a) ne
- b) ano
- c) občas

10. Z čeho obavy Vašeho dítěte pramení (odpovězte, pokud v předešlé otázce odpovídáte ano, v opačném případě neodpovídejte)?

- a) z vody
- b) z utonutí
- c) z potápění
- d) z hloubky
- e) z úrazu
- f) z učitele plaveckého výcviku
- g) z posměchu spolužáků
- h) jiné _____

11. Máte strach o své dítě během plaveckého výcviku?

- a) ano
- b) ne, věřím učiteli plavání
- c) nepřemýšlel(a) jsem o tom

Děkuji za Vaši spolupráci
Marie Kučerová

Příloha č. 9 - Tabulky plavecké úrovně žáků 3. a 4. ročníku:

- Před výukou
- Po výuce

PŘED VÝUKOU

Přehled výsledků rok 2008/2009	TRÍDA	POČET ŽÁKŮ	SPLÝVÁ		NEPLAVCI			25 m - a více	NEPLAVCI	PLAVCI	%			
			Prsa	Znak	0 m	1 - 9 m	10 - 24 m				NEPLAVCI	PLAVCI	NEPLAVCI	PLAVCI
ZŠ POHLEDEC	3.	3	3	3	0	0	1	2	1	2	33%	67%		
	4.	3	3	3	0	0	0	3	0	3	0%	100%		
ZŠ RADŇOVICE	3.	3	3	3	0	1	1	1	2	1	67%	33%		
	4.	9	7	7	0	2	1	6	3	6	33%	67%		
ZŠ SLAVKOVICE	3.	4	4	4	0	1	1	2	2	2	50%	50%		
	4.	7	7	6	0	0	1	6	1	6	14%	86%		
CELKEM	3., 4.	29	27	26	0	4	5	20	9	20	31%	69%		

PŘED VÝUKOU

Přehled výsledků rok 2008/2009	TRÍDA	POČET ŽÁKŮ	SPLÝVÁ		NEPLAVCI				25 m - a více		NEPLAVCI	PLAVCI	%		
			Prsa	Znak	0 m	1 - 9 m	10 - 24 m	NEPLAVCI	PLAVCI	NEPLAVCI			PLAVCI	NEPLAVCI	PLAVCI
ZŠ POHLEDEC	3.	3	3	3	0	0	1	2	1	2	1	2	33%	67%	
ZŠ RADŇOVICE	3.	3	3	3	0	1	1	1	2	1	2	1	67%	33%	
ZŠ SLAVKOVICE	3.	4	4	4	0	1	1	2	2	2	2	2	50%	50%	
CELKEM	3.	10	10	10	0	2	3	5	5	5	5	5	50%	50%	

PŘED VÝUKOU

Přehled výsledků rok 2008/2009	TRÍDA	POČET ŽÁKŮ	SPLÝVÁ		NEPLAVCI			25 m - a více		NEPLAVCI	PLAVCI	%	
			Prsa	Znak	0 m	1 - 9 m	10 - 24 m	NEPLAVCI	PLAVCI			NEPLAVCI	PLAVCI
ZŠ POHLEDEC	4.	3	3	3	0	0	0	3	0	3	0%	100%	
ZŠ RADŇOVICE	4.	9	7	7	0	2	1	6	3	6	33%	67%	
ZŠ SLAVKOVICE	4.	7	7	6	0	0	1	6	1	6	14%	86%	
CELKEM	4.	19	17	16	0	2	2	15	4	15	21%	79%	

PO VÝUCE

Přehled výsledků rok 2008/2009	TRÍDA	POČET ŽÁKŮ	SPLÝVÁ		NEPLAVCI			PLAVCI		%		
			Prsa	Znak	0 m	1 - 9 m	10 - 24 m	25 - 199 m	200 m - a více	NEPLAVCI	PLAVCI	
												NEPLAVCI
ZŠ POHLEDEC	3.	3	3	3	0	0	0	0	0	3	0%	100%
	4.	3	3	3	0	0	0	0	0	3	0%	100%
ZŠ RADŇOVICE	3.	3	3	3	0	0	1	1	1	2	33%	67%
	4.	9	9	9	0	0	1	1	7	8	11%	89%
ZŠ SLAVKOVICE	3.	4	4	4	0	0	0	2	2	4	0%	100%
	4.	7	7	7	0	0	0	4	3	7	0%	100%
CELKEM	3., 4.	29	29	29	0	0	2	8	19	27	7%	93%

PO VÝUCE

Přehled výsledků rok 2008/2009	TRÍDA	POČET ŽÁKŮ	SPLÝVÁ						PLAVCI		%				
			Prsa		Znak	NEPLAVCI			25 - 199 m	200 m - a více	NEPLAVCI	PLAVCI	NEPLAVCI	PLAVCI	
			0 m	1 - 9 m		10 - 24 m									
ZŠ POHLEDEC	3.	3	3	3	3	0	0	0	0	0	3	0	3	0%	100%
ZŠ RADŇOVICE	3.	3	3	3	3	0	0	1	1	1	2	1	2	33%	67%
ZŠ SLAVKOVICE	3.	4	4	4	4	0	0	0	2	2	4	0	4	0%	100%
CELKEM	3.	10	10	10	10	0	0	1	3	6	9	1	9	10%	90%

PO VÝUCE

Přehled výsledků rok 2008/2009	TRÍDA	POČET ŽÁKŮ	SPLÝVÁ				NEPLAVCI				PLAVCI		%			
			Prsa		Znak		0 m	1 - 9 m	10 - 24 m	25 - 199 m	200 m - a více	NEPLAVCI	PLAVCI	NEPLAVCI	PLAVCI	
ZŠ POHLEDEC	4.	3	3	3	3	0	0	0	0	0	0	3	0	3	0%	100%
ZŠ RADŇOVICE	4.	9	9	9	0	0	1	1	1	7	0	8	1	8	11%	89%
ZŠ SLAVKOVICE	4.	7	7	7	0	0	0	0	0	3	0	7	0	7	0%	100%
CELKEM	4.	19	19	19	0	0	1	1	5	13	1	18	1	18	5%	95%